

ОПШТИНА ДОЉЕВАЦ

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА У ОПШТИНИ ДОЉЕВАЦ ЗА ПЕРИОД 2019 - 2021. ГОДИНЕ

Дољевац , октобар 2019. године

САДРЖАЈ

1	УВОД	4
2	СТРАТЕШКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ	8
2.1	Локалне стратегије	8
2.2	Институционални оквир на локалном нивоу	8
3	ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ ДОЉЕВАЦ	10
3.1	Географски подаци	10
3.2	Историјски подаци	11
3.3	Демографски подаци	11
3.4	Општи подаци о Ромима	14
3.4.1	Образовање	16
3.4.2	Регистрована незапосленост	29
3.4.3	Становање	25
3.4.4	Здравствена заштита	35
3.4.5	Социјална заштита	37
3.5	Политике и праксе локалне управе и локалних институција	38
3.5.1	Образовање	38
3.5.2	Запошљавање	39
3.5.3	Становање	39
3.5.4	Социјална заштита	40
3.5.5	Пројектне иницијативе на локалном нивоу	41
3.6	SWOT анализа	42
3.6.1	Образовање	42
3.6.2	Запошљавање	44
3.6.3	Становање	45
3.6.4	Здравље	46
3.6.5	Социјална заштита	47
4	ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	49
5	АКЦИОНИ ПЛАН	51
6	ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА	67
7	ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ	77
8	ПРИЛОЗИ	93

Листа скраћеница

ДЗ	Дом здравља
ЕУ	Европска унија
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАП	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња општине Дољевац
ЛКТ	Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња
МОП	Материјално обезбеђење породице
МЈ	Мобилна јединица за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ОШ	Основна школа
ПУ	Предшколска установа
ПС	Полицијска станица
РЗЗЗ	Републички завод за здравствену заштиту
РС	Република Србија
РТ	Радно тело за израду ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња
РОЦД	Ромска организација цивилног друштва
СКГО	Стална конференција градова и општина
Стратегија	Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године
СШ	Средња школа
ЦЗСР	Центар за социјални рад
ЦК	Црвени крст

1 УВОД

Влада Републике Србије је на седници одржаној 3. марта 2016. године усвојила Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године (“Службени гласник РС”, бр. 26/2016). Овај документ је настао из потребе да се на један системски и свеобухватан начин питања социјалног укључивања Рома и Ромкиња унапреде, како на националном, тако и на локалном нивоу, уз коришћење искустава у спровођењу претходне Стратегије за унапређивање положаја Рома у Републици Србији (2009-2015. година) и полазних основа за израду нове стратегије. Институционални ресурси за припрему и спровођење *Стратегије* су Савет за унапређење положаја Рома и спровођење Декаде укључивања Рома, Канцеларија за људска и мањинска права, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, ресорна министарства која су задужена да воде јавне политике од интереса за остваривање стратешких мера и потпредседница Владе Републике Србије и министарка грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре која у име Владе координира рад државних органа, као и органа јединица локалних самоуправа и јавних предузећа у вези са унапређењем положаја Рома и Ромкиња¹. Роми су једна од најугроженијих друштвених група, те је циљ Владе Србије да, кроз удружени напор целог друштва, унапреди њихов положај како би се смањиле неједнакости које постоје између Рома и Ромкиња и остатка становништва. Стратегија је документ јавне политике који у периоду до 2025. године предвиђа интензивирање рада институција на националном и локалном нивоу на питањима социјалног укључивања Рома и Ромкиња и сузбијања њихове дискриминације, односно стварање услова за пун приступ остваривању људских права особа ромске националности. Ромкиње су у посебно рањивој позицији и представљају најугроженију и најмаргинализовану групу у Србији. Упркос помацама који су направљени у претходном периоду, оне и даље трпе вишеструке облике дискриминације. Патријархат, низак ниво образовања, лош социо-економски положај, насиље у породици и рани бракови су највећи проблеми који угрожавају безбедност Ромкиња. Стратегија покрива пет приоритетних области: образовање, становање, запошљавање, здравље и социјалну заштиту.

Србија се на путу европске интеграције придружила земљама чланицама када је реч о социјалном укључивању Рома и Ромкиња, будући да је као основу за израду овог документа користила Оквир за националне стратегије за интеграцију Рома који је Европска комисија, заједно са Европским парламентом, прописала за земље чланице, што осигурава наставак сарадње и наставак подршке ЕУ Србији за унапређење положаја Рома и Ромкиња. *Стратегија* је заснована на постојећим стратешким, правним и институционалним ресурсима – стратегијама и прописима којима су уређена поједина питања унапређења положаја Рома и Ромкиња, али и на опредељењу државе да развија програме унапређења положаја Рома и Ромкиња исказаним Оперативним закључцима са семинара „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији” (за период 2015–2017. године)² и Нацрту акционог плана за поглавље 23³.

¹ Закључак 05 Број: 035-6254/2015 од 08. јуна 2015. године.

² Оперативне закључке је 09. септембра 2015. године потпредседница Владе проф. др Зорана Михајловић упутила надлежним државним органима са молбом да их у наредне две године реализују.

³ Нацрт акционог плана из августа 2015. године.

Оперативни закључци са четвртог семинара „Социјална укљученост Рома и Ромкиња у Републици Србији 2017. године“ истичу значај координисаног рада државних органа, укључујући рад локалних самоуправа и јавних предузећа у вези са побољшањем ситуације Рома и њиховим пуним учешћем у друштвеном, економском, културном и политичком животу. Наводи се да, у наредном периоду, акценат мора бити на квалитативном спровођењу планираних стратешких мера и активности, уз учешће представника ромских организација цивилног друштва, укључујући Национални савет ромске националне мањине са посебним фокусом на локални ниво.⁴

Локалне самоуправе располажу механизмима на основу којих могу да управљају и спроводе инклузивне јавне политике, а осим тога Закон о локалној самоуправи их обавезује да се старају о остваривању људских и мањинских права. Овакво усмерење стратешких мера омогућава праћење остваривања права Рома и Ромкиња и напредак у вези са применом инклузивних политика најпре у локалној заједници, а потом и широј заједници. На основу непосредних података и информација, локалне самоуправе могу да унапреде инструменте и механизме помоћу којих је могуће елиминисати узроке отежаног приступа правима и структурног сиромаштва Рома и Ромкиња. С тим циљем, Влада путем Стратегије истиче потребу да локалне самоуправе припремају и усвајају локалне акционе планове, усклађене са реалним, општим и локалним економским и социјалним развојем, да се обучавају стручни тимови у локалној самоуправи који би били способни да припреме, спроводе и управљају локалном стратегијом социјалног укључивања Рома и Ромкиња, и да локалне самоуправе обезбеде средства у локалним буџетима за спровођење социјалног укључивања Рома и Ромкиња и осигурају доследно утврђивање одговорности за спровођење дефинисаних мера.

Координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња, уз помоћ Канцеларије за људска и мањинска права и Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, координира пословима у вези са инклузијом Рома и Ромкиња из Акционог плана за спровођење Стратегије и стара се о успостављању одрживих нормативних и институционалних услова за спровођење стратешких мера и управљање Стратегијом. На покрајинском нивоу ради Канцеларија за инклузију Рома при Покрајинском секретаријату за социјалну политику, демографију и равноправност полова, а на локалном нивоу у 55 општина и градова у Србији раде локални координатори за ромска питања.

Документ Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња општине Дољевац (ЈАП) је израђен у оквиру Програма ИПА 2016 "Подршка ЕУ инклузији Рома – Оснаживање локалних заједница за инклузију Рома" (Програм) који финансира Европска унија, а спроводи Стална конференција градова и општина (СКГО), док је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања главно корисничко министарство.

Програм има за циљ унапређење и оснаживање локалних заједница за укључивање Рома и Ромкиња. Општи циљ Програма је подршка текућем процесу побољшања социо-економског положаја ромске популације у локалним заједницама и спровођење приоритетних стратешких мера у Стратегији за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2016. до 2025. године и

---

⁴ Оперативни закључци са четвртог семинара „Социјална укљученост Рома и Ромкиња у Републици Србији 2017. године

Израда овог ЛАПа подржана је у оквиру Компоненте 1 Програма: Успостављање/унапређење локалних стратешких, финансијских и институционалних механизма, чији је циљ да пружи свеобухватну подршку ЈЛС у унапређењу/развоју ЛАП за инклузију Рома, успостављању и функционисању локалних координационих мултисекторских тела и мобилних тимова за инклузију Рома. Поред тога, у оквиру ове компоненте биће пружене обуке, размена најбољих пракси и саветодавна подршка свим локалним самоуправама са ромском популацијом.

Општина Дољевац је 27. јуна 2018. године потписала Споразум о сарадњи са СКГО који се односи на реализацију Компоненте 1 Програма - Успостављање/унапређење локалних стратешких, финансијских и институционалних механизма за инклузију Рома, којим је општина Дољевац потврдила своју спремност за остваривање циљева Програма. Са циљем унапређивања положаја Рома и Ромкиња у општини Дољевац, у складу са препорукама Владе Републике Србије датим у Стратегији, покренут је процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома и Ромкиња у општини Дољевац за период 2019 -2021. година.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Дољевац за период од 2019. до 2021. године представља документ који је иницирало Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња (у даљем тексту ЛКТ), а урадило Радно тело за израду ЛАП-а за унапређивање положаја Рома и Ромкиња.

Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња (у даљем тексту: ЛКТ) основала је Скупштина општине Дољевац на седници одржаној 06.08.2018. године и чине га:

1. Славиша Живковић -члан Општинског већа задужен за социјална питања.
2. Горан Илић - директор Основне школе «Вук Караџић» у Дољевцу
3. Весна Митић Златановић - директорка Дома здравља Дољевац
4. Татјана Савић - саветница Филијале Националне службе за запошљавање Дољевац.
5. Сава Стевановић - директор Центра за социјални рад
6. Боги Митић - директор Јавне библиотеке Дољевац
7. Драгиша Станисављевић – командир Полицијске станице у Дољевцу
8. Игор Микић - директор Јавно комуналног предузећа
9. Горан Усаиновић - председник Удружења Рома "Ромски центар"

Радно тело за израду ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња основано је 04.10. 2018. године од стране Општинског већа општине Дољевац и чине га:

1. Јовица Пешић, начелник Одељења за привреду и финансије
2. Властимир Анђелковић, начелник одељења Општинске управе за урбанизам, инспекцијске послове и ванпривредне делатности
3. Јелена Илић, начелница Одељења за општу управу
4. Милица Митић, дипл.правник Општинске управе у одељењу за урбанизам, инспекцијске послове и ванпривредне делатности
5. Горан Усаиновић, председник Удружења Рома "Ромски центар"

Током израде овог документа спроведени су следећи кораци: припремљена је ситуациона анализа са SWOT анализама за пет области: становање, образовање, запошљавање, здравље и социјална заштита, утврђени су општи циљ и посебни циљеви

за приоритетне области, идентификоване су мере и активности које доприносе остварењу утврђених циљева, а такође, за сваку од активности утврђени су и носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима, циљ, индикатори са базним и циљним вредностима и извор верификације.

Одржани су следећи састанци, радионице и догађаји:

- Уводна једнодневна радионица – одржана је 16.10.2018. године на којој је присуствовало 16 учесника (чланова ЛКТ и РТ) – током које је усаглашена методологија за израду ЛАП-а и договорен временски оквир и план активности;
- Дводневна радионица за развој ситуационе анализе са SWOT анализом, која је одржана 07. и 08. 11. 2018. године и на којој је присуствовало 22 учесника – чланови РТ, представници Предшколске установе, Црвеног крста, ромске ОЦД, као и здравствена медијаторка и педагошки асистент. На овој радионици урађене су SWOT анализе за пет области: становање, образовање, запошљавање, здравље и социјална заштита. Идентификоване су приоритетне области за општину Дољевац и приоритети за сваку од области;
- Једнодневна радионица за дефинисање општег циља, посебних циљева и мера – одржана је 30.11.2018. године, њој је присуствовало 8 учесника (чланови РТ и представници Патронажне службе, Дома здравља, Полицијске управе, Предшколске установе, Црвеног крста, ромских НВО).
- Консултације са фокус групама, одржане су 08.11.2018. године, а којима је присуствовало 27 учесника, и то: представника ромских РОЦД, и представника ромских насеља; Током ових консултација идентификовани су пројекти и активности који су део дефинисаних мера, а који могу допринети остварењу посебних циљева;
- Дводневна радионица за израду предлога нацрта ЛАП-а одржана је 21. и 22. 01. 2019. године и на њој је учествовало 15 учесника (чланови РТ, као и ЛКТ и представника ромских РОЦД и градске управе). На овој радионици идентификовани су пројекти и активности за дефинисане мере, а који доприносе остварењу утврђених циљева. За сваку активност/пројекат утврђени су: носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима финансирања, циљ пројекта/активности, индикатори са базним и циљним вредностима и извор верификације;
- Консултације са фокус групом, одржана је 23.01.2019. године и на њој је присуствовало 15 учесника и то: представници ромских насеља, РОЦД, педагошки асистент и здравствена медијаторка.
- Јавна расправа (презентација ЛАП-а) – одржана је 21.10.2019.г и на њој је било присутно 21 лице.

Процес израде ЛАП-а подразумевао је тзв. “партиципативни приступ”. У изради ЛАП учествовали су представници јавног и цивилног сектора, међу којима и: представници ромских удружења, здравствена медијаторка, педагошки асистент, координатор за ромска питања, као и други представници ромске заједнице, односно представници појединих подстандардних насеља у којима живе Роми.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Дољевац за период 2019-2021. године усвојен је од стране Скупштине општине Дољевац дана _____, 2019. године.

2 СТРАТЕШКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

2.1 Локалне стратегије

У општини Дољевац тренутно важеће усвојене стратегије са акционим планом су:

- Стратегија одрживог развоја општине Дољевац за период од 2016 -2023. године.
- Стратегија за унапређење положаја Рома у општини Дољевац за период 2018 - 2023. године
- Стратегија за младе са територије општине Дољевац за период 2012 - 2022. године
- Стратегија социјалне заштите 2018-2023. година
- Просторни план
- План генералне регулације
- Планове детаљних регулација
- Урбанистички планови

Стратегија одрживог развоја општине Дољевац за период од 2016 -2023. године представља кровни документ општине. У њему је као стратешки циљ дефинисано унапређење образовања на територији општине Дољевац, кроз програм дефинисања нових програма образовања који се односи на инклузију Рома (пројекат инклузије ромске деце и деце са посебним потребама у образовни систем). Стратешки циљ – развој здравствене заштите, програм – подршка развоју здравствене заштите, су мере које се спроводе у следећим областима:

1. Унапређење образовања Рома на територији општине Дољевац, 2. Унапређење услова становања, 3. Запошљавање припадника ромске националности, 4. Социјална заштита Рома, 5. Здравствена заштита, 6. Родна равноправност Ромкиња 7. Информисаност, политичко учешће и представљање Рома општине Дољевац, 8. Неговања културе и обичаја Рома.

Општина Дољевац је и у претходном периоду од 2012. - 2016. године примењивала Стратегију за унапређење положаја Рома, али због недовољно развијеног система извештавања и евалуације стратешких докумената, као и у већини општина у Србији, нема података о имплементацији стратешких циљева Стратегије.

2.2 Институционални оквир на локалном нивоу

У општини Дољевац, уговором о волонтирању ангажован је Координатор за ромска питања. Ово радно место није систематизовано, према Правилнику о организацији и систематизацији општине Дољевац.

У општини Дољевац формиран је Савет за међунационалне односе и Савет за запошљавање са по једним представником ромске националности.

У општини су формиран и савети за родну равноправност, миграције, безбедност и здравље и у њима нема чланова/чланица ромске националности.

Именована је Мобилна јединица за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу (у даљем тексту: Мобилна јединица - МЈ). У раду МЈ учествују представници: локалне самоуправе, ЦЗСР, здравствена медијаторка, НСЗ Филијала у Дољевцу, педагошки асистент. Чланови МЈ су запослени у поменутиим установама и раде на пословима који су у вези са остваривањем права Рома и Ромкиња.

Поред наведених организација/институција/установа чији су представници укључени у рад ЛКТ, РГ и МЈ у процес израде ЈАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Дољевац, су укључени су и представници Црвеног крста, Канцеларије за младе и савета формираних на нивоу општине.

На подручју општине ради 1 предшколска установа "Лане" са 13 истурених одељења вртића. Мрежу Предшколске установе „Лане“ Дољевац чине:

- Матична установа у Дољевцу
- У издвојеним одељењима које су власништво установе специјализоване за обављање васпитно-образовног рада и то:
- Објекат установе, издвојено одељење у Белотинцу
- Објекат установе, издвојено одељење у Пуковцу
- Објекат установе, издвојено одељење у Орљану

ОШ " Вук Караџић" у Дољевцу има 13 издвојених одељења и то у следећим сеоским насељима:

- Кочану,
- Орљану
- Шарлинцу
- Мекишу
- Шаиновцу
- Чапљинцу
- Кнежици
- Малошишту
- Чечини
- Русни

У ОШ "Вук Караџић " ради један педагошки асистент.

Поред наведене ОШ "Вук Караџић" у којој је педагошки асистент већ ангажован, постоји потреба за ангажовањем педагошких асистената и у ПУ „Лане“.

Представници ЈЛС постојећу сарадњу педагошког асистента са другим релевантним установана/институцијама/организацијама цивилног друштва оцењују као одличну.

У општини Дољевац отворено је истурено одељење средње економске школе из Ниша.

Општина Дољевац спада у ред 58 општина на територији Р.Србије који су ангажовали лице за обављање посла здравствене медијаторке и сматрају да су тиме задовољене потребе ромске заједнице..

Постојећа сарадња здравствене медијаторке са службама Дома здравља оцењује се као коректна.Здравствена медијаторка сарађује и са другим релевантним установама, организацијама (као што су: Центар за социјални рад, ПС у Дољевцу, РОЦД).

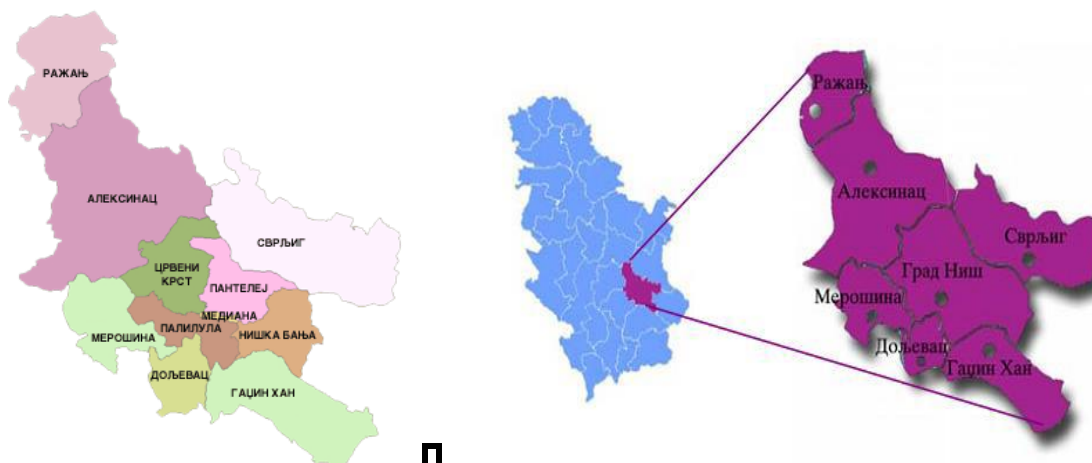
Осећа се напредак у здравственој заштити Рома од када је здравствена медијаторка ангажована и то се види у повећаном броју Рома заинтересованих за здравствену заштиту.

На подручју општине Дољевац ради 11 организација цивилног друштва, од чега само 1 организација Удружење Рома "Ромски центар" заступа интересе Рома и Ромкиња.

3 ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ ДОЉЕВАЦ

Општина Дољевац је општина Нишавског округа у југоисточној Србији. Заузима површину од 121 км² на којој, према прелиминарним резултатима пописа из 2011. године, у 16 насеља и 16 катастарских општина живи 18.463 становника у 5.367 домаћинстава. По површини долази у ред најмањих општина у Србији, . Дољевачка општина се граничи територијом града Ниша и општинама Гаџин Хан, Лесковца, Житорађе и Мерошине. Спада у ред најнеразвијенијих општина на територији Р. Србије.

Општина Дољевац спада у IV групу недовољно развијених општина у Републици Србији.

Положај општине Дољевац у Нишавском округу.

Извор: www.Wikipedia.org

3.1 Географски подаци

Територија општине Дољевац обухвата део плодне јужноморавске долине између градова Ниша и Лесковца, односно јужни део Нишке и северни део Лесковачке котлине, које су њеном средишњем делу повезане познатим Корвинградским теснацом. Овај интересантан природни пролаз кроз који се провлаче Јужна Морава, железничка пруга и друге саобраћајнице, чине најистуренији обронак планине Селичевике, на коме се налазе остаци древног средњовековног града Копријана, у народу званог Корвинград, са источне и омање брдо Кумига, на чијем се врху налази још старија, више пута рушена и обнављана, црква св. Јована, са западне стране. Својим положајем, изгледом и старином два споменика доминирају широм околином, из далека привлаче пажњу и пркосе времену.

На западу је дољевачко подручје широко отворено према Топлици и Добричу, захватајући југоисточне плодне таласасте делове овог познатог поља, док на истоку

просторно мањи део општинског атара чине питоме падине и планински делови Селичевце.

Дољевац са околином има веома повољан саобраћајно - географски положај. Централним делом општине, од севера према југу, пролазе главна железница и друмска магистрала Београд - Ниш - Солун - Атина, а преко њих је директно укључена у мрежу међународног саобраћаја.

У Дољевцу се, од главне железничке пруге, одваја пруга која долином Топлице води према Косову и Метохији, а ту се од главне друмске магистрале, такође одваја пут у истом правцу, а даље према Црној Гори и Јадранском мору.

Кроз насеља општине од Ниша према Лесковцу, пролазе још два за локални и међуградски саобраћај, врло важна пута. Један пут је део некада главне друмске саобраћајнице Београд-Ниш-Скопље, а други је део траке старог ауто пута од Дољевца до Ниша.

Од ових путева гранају се асфалтни путеви до свих насељених места општине и шире околине, тако да су сва насеља саобраћајно добро повезана са седиштем општине, околним градовима и суседним општинама. Удаљеност Дољевца од Београда је 250км а од Ниша 17 км.

Извор: Стратегија Општина Дољевац

3.2 Историјски подаци

На територији општине Дољевац налазило се утврђење и насеље у његовој непосредној близини, а на обронцима Селичевце према Јужној Морави на локацији средњовековног града Копријана.. У улаз града раније је био зазидан римски натпис. Град лежи на античким основама, а био је обновљен у средњем веку. О боравку Римљана сведоче материјални налази у атару суседног села Малошишта. У близини моста на Јужној Морави пронађено је налазиште на коме су откривени остаци римске керамике. У атару села Малошишта пронађена је и једна античка плоча са натписом.

Историјских података о насељавању и учешћу грађана ромске националности на подручју општине Дољевац, нема.

3.3 Демографски подаци

По *Попису становништва из 2011. године* у општини Дољевац, живи 18.463 становника (9460 мушкараца и 9003 жена) у 5.363 домаћинства. Просечан број чланова по домаћинству износи 3. 5.

По површини долази у ред најмањих општина у Србији, али са просечом густином од 158 становника по једном км² 2 сврстава се у ред густо насељених подручја и општина.

Просечна старост становника у општини Дољевац износи 42,9 година, док је на нивоу РСрбије 42,2 година.

На градском подручју живи 8,89, а на сеоском подручју и осталим насељеним местима 91% становника. По попису из 2017 године највећи проценат становништва чини становништво старосне структуре од 45 до 49 године. - **Извор:** Статистички годишњак Р.Србије , 2017.

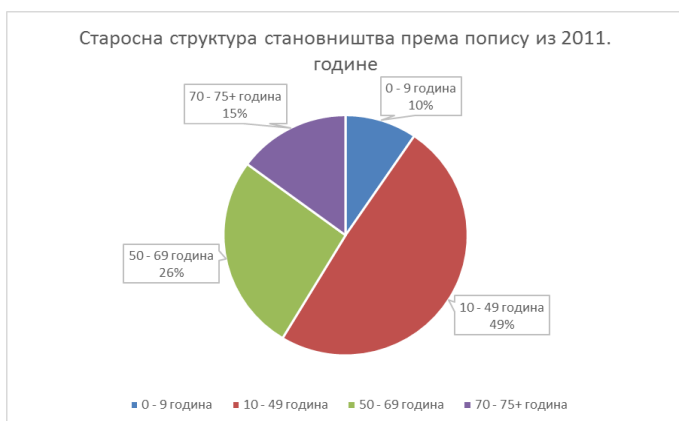
Територија општине Дољевац спада у категорију мањих општина на територији Републике Србије. Највећи део становништва од 94% чине становници српске националности. На територији општине живе припадници петнаестак различитих народа, што је чини мултинационалном општином, изузев Срба, остали народи чине свега 8% од укупног броја становништва.

Национална припадност	Република Србија		Регион Јужне и источне Србије		Нишавски округ		Општина Дољевац	
	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)	Број	Удео у укуп. становн. (%)
Укупно	7.186.862	100	1.563.916	100	376.319	100	18.463	100
Срби	5.988.150	83,3	1.393.673	89,11	351.676	93,5	17.008	92,2
Роми	147.604	2,05	57.239	3,6	11.499	3,0	1.208	6,6
Македонци	22.755	0,32	3.539	0,23	970	0,26	17	0,09
Црногорци	38.527	0,54			747	0,20	8	0,04
Хрвати	57.900	0,81			476	0,13	8	0,04

Табела 1: Становништво према националној припадности према попису 2011

Извор: Попис 2011, Републички завод за статистику

Из табеле се може видети да је процентуално број припадника ромске популације који живи на подручју општине Дољевац, дуго већи него на нивоу Р.Србије и у Нишавском округу.

Извор: Попис 2011, Републички завод за статистику

У општини има 11.981. становника старосне доби (од 15-64 године) што је 65%, односно 7.178 радно способних грађана или 38,9% од укупног броја становника. По подацима о старосној структури становништва по попису из 2011. године. већи је број старијих особа од 60 година од броја млађих од 20 година.

Табела 2: Број становника по катастарским општинама Дољевца према попису 2011.

Редни број	Насеље	Број становника
1.	Белотинац	1244
2.	Дољевац	1657
3.	Клисура	153
4.	Кнежица	526
5.	Кочане	1451
6.	Малошиште	2835
7.	Мекиш	1076
8.	Орљане	1479
9.	Перутина	175
10.	Пуковац	3864
11.	Русна	404
12.	Ђурлина	184
13.	Чапљинац	922
14.	Чечина	726
15.	Шајиновац	898
16.	Шарлинац	869
	ОПШТИНА ДОЉЕВАЦ	18463

Извор: Попис 2011, Републички завод за статистику

Табела 3: Пораст и пад броја становника према попису 2011.

Територијална јединица	Становиштво укупно			Пораст или пад броја становника 1991-2002		
	1991.	2002.	2011.	укупно	Просечно годишње	Просечан годишњи пад на 1000 становника
Република Србија	7576837	7498001	7186862	-78836	-7167	-1.0
Нишавски округ	389838	381757	376319	-8081	-735	-1.9
Општина Дољевац	18389	19561	18463	-682	-62	-9,1

Извор: *Попис 2011, Републички завод за статистику*

Општина Дољевац, има проблема са депопулацијом – одливом становништва, као и већина малих општина на југоистоку Р. Србије... Највише исељавање се бележи према граду Нишу, Лесковцу и земљама ЕУ.

3.4 Општи подаци о Ромима

Роми су најбројнија мањинска популација на подручју општине Дољевац. Према попису из 2011. године у општини Дољевац живи 1218 становника ромске популације од чега 614 мушкараца и 604 жена и они чине 6,60% укупног становништва. Према истом извору са подручја општине Дољевац 660 особа ромске припадности живи у иностранству а што чини 5,2% од укупног броја ромске популације која живи на подручју општине.

Подаци удружења Рома „Ромски центар“ из Дољевца показују да Рома међутим има више и то између 1.250 и 1.300. У посебан бирачки списак од 12.04.2018. уписано 508 грађана ромске националности.

Роми су насељени у свих 16 месних заједница. Услови у којима живе нешто су повољнији од услова у којима живе њихови сународници у другим регионима у Р. Србији. Одређени број ромских породица још увек живи у нехигијенским условима, иако локална самоуправа улаже велике напоре да побољша њихово стање.

Општина Дољевац улаже велике напоре да побољша услове живота у насљима где нису задовољавајући хигијенски услови живота.

У општини Дољевац ради само једна РОЦД "Ромски центар". На основу дискусије на радионицама закључено је да треба радити на јачању капацитета постојеће РОЦД али и иницирати отварање нових (удружење жена, младих).

Табела 4: Старосна структура грађана ромске националности

Године старости	Укупно		Мушкарци		Жене	
	Број	Удео у укупном броју (%)	Број	Удео у укупном броју (%)	Број	Удео у укупном броју (%)
Укупно	1218	100	614	100	604	100
0-4 година	117	9,6	65	10,6	52	8,6
5-9 година	114	9,4	54	8,8	60	10,6
10-14 година	102	8,4	48	7,8	54	8,9
15-19 година	99	8,2	48	7,8	51	8,4
20-24 година	95	7,8	50	8	45	13,4
25-29 година	92	7,5	43	7	48	7,9
30-34 година	94	7,7	52	8,5	42	6,9
35-39 година	95	7,8	56	9	39	6,4
40-44 година	74	6	39	6	35	5,8
45-49 година	67	5,5	31	5	36	5,9
50-54 година	69	5,7	35	5,7	34	5,6
55-59 година	63	5,2	34	5,5	29	4,8
60-64 година	54	4,4	30	4,9	24	3,9
65-69 година	39	3,2	15	2,5	24	3,9
70-74 година	19	1,5	6	9,8	13	2,2
75-79 година	16	1,3	5	8	11	1,8
80+ година	10	1,2	3	4,9	7	1,2

Извор: „База података за праћење мера за инклузиј Рома“, Републички завод за статистику, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

У табеларном прегледу се види да најбројнији део ромске популације чине деца у узрасту до 14 године.

Анализом података из претходне табеле закључује се да грађана ромске националности у општини Дољевац има највише у следећим старосним структурама: 0-4 година (9,6%), 5-9 година (9,4%), 10-14 година (8,4%) и 15-19 година (8,2%).

Највећи број мушкараца ромске националности заузима следеће старосне групације: 0-4 година (10,6%), 70-74 година (9,8%), 5-9 година (8,8%), 10-14 (8,4%) и 30-44 година (8,5%).

Највећи број жена ромске националности заузима следеће старосне групације: 20-24 година (13,4%), 5-9 година (10,6%), 10-14 година (8,9%), и 0-4 година (8,6%).

3.4.1 образовање

У образовној структури у Републици Србији Роми представљају етничку заједницу са највећим уделом неписмености лика образовања Рома повезана је са свим сферама живота: културом, традицијом, социјалним условима и представља једну од највећих препрека у интеграцији и инклузији Рома.

По подацима из Пописа из 2011.године. о завршеној стручној спреми Рома по регионима, регион Јужне и Источне Србије има % највећи број Рома са завршеном основном, средњом и вишом и високом стручном спремом.

Образовна структура становништва општине Дољевац по последњем попису је боља у односу на претходне пописе. Смањен је број неписмених, непотпуно писмених као и број лица са завршеном основном школом. Али у исто време попис показује да је мали удео становништва са високим образовањем, далеко испод републичког просека и просека за нишавски округ.

Велики број деце напушта школу пре завршетка осмог разреда, а највећи број (око 70%) после завршетка основног образовања, јер у том добу почињу да привређују и да својим радом донекле допуњавају сиромашне приходе породице. Женски део популације углавном се удаје после 16 године и то је један од главних узрока напуштања школовања код Ромкиња.

У општини је ангажован један педагошки асистент и он ради у основној школи "Вук Караџић" у Дољевцу. Улога педагошког асистента је да у школама пружа помоћ и подршку деци у превазилажењу тешкоћа са којима се срећу у току школовања као и сарадња између школе, родитеља ученика ромске националности и РОЦД. У циљу обезбеђења одговарајућих докумената за ромску децу, прикупљања информација о деци из социјално угрожених породица, пружању помоћи и планирању начина побољшања услова школовања деце из сиромашних породица, педагошки асистент највише сарађује са Центром за социјални рад (у даљем тексту: ЦЗСР), Црвеним крстом, ПС Дољевац и са општинским службама(матичном службом и службом за дечији додаток).

У општини Дољевац постоји потреба за ангажовањем још једног педагошких асистената и то за потребе ПУ.

Табела 5: Грађани ромске националности према школској спреми:

Укупно	Деца млађа од 15 година	Без школске спреме	Непотпуна основна школа	Основно образовање	Средње образовање	Више/ високо образовање	Непознато
1.218	333	155	273	305	129	4	19

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Републички завод за статистику, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

Из претходне табеле се може закључити да чак 92,4% млађе од 15 година има завршену основну школу, а 38,7% има завршену средњу школу, што иде у прилог подацима да је регион Јужне и Источне Србије има најбољу образовну структуру Рома у Р. Србији (Извор РЗЗС –Попис из 2011.године)

Број грађана ромске националности са непотпуном основном школом износи 273, што је 34% укупног броја радно способних грађана ромске националности у општини Дољевац, односно 22,4% укупног броја грађана ромске националности.

Број грађана ромске националности са основним образовањем износи 305, што је 38 % укупног броја радно способних грађана ромске националности у општини Дољевац, односно 25% укупног броја грађана ромске националности.

Број грађана ромске националности са средњим образовањем износи 129, што је 16% укупног броја радно способних грађана ромске националности у општини Дољевац, односно 10,1% укупног броја грађана ромске националности.

Број грађана ромске националности са вишим или високим образовањем износи 4, што је 0, 5% укупног броја радно способних грађана ромске националности у општини Дољевац, односно 0,33% укупног броја грађана ромске националности.

У школској 2017/2018. години предшколским васпитањем и образовањем обухваћено је 126 деце, од чега 16 ромске деце (7 девојчица и 9 дечака). Само 12 детета (7 девојчица и 5 дечака) узраста 0-3 године уписано је у предшколски припремни програм (у даљем тексту: ППП), од чега ниједно дете ромске националности. Само једно дете ромске националности узраста од 3 -5,5 година уписано је у ППП, од укупно 72 уписана детета (44 девојчица и 28 дечака) у општини Дољевац.

Највећи простор за напредак у образовању деце ромске националности је у подстицају раног развоја. Док је у општој популацији обухват деце узраста од 3 до 5,5 година предшколским образовањем 50%, у ромској популацији је свега 6%. При томе потреба ромске деце за овим програмима је већа пошто значајан број њих живи у условима сиромаштва, због чега немају довољно подстицаја за рани развој и учење у овину породичног окружења (Извор: Стратегија за социјално укључење Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године).

Основним образовањем у школској 2017/2018. години обухваћено је 1.673 деце (785 девојчица и 673 дечака), од чега 215 деце ромске националности (112 девојчице и 103 дечака) што чини 12,8%.

Залагање и мере које спроводи општина Дољевац у циљу укључивања што већег броја деце у основно образовање дало је резултате а што се може видети у наредној табели где је дат преглед броја деце која су напустила основну школу у претходне три школске године.

Табела 6: Број дечака и девојчица који су напустили основну школу током школских 2015/2016, 2016/2017 и 2017/2018. година

Разреди	2015/2016.		2016/2017.		2017/2018.	
	Број дечака	Број девојчица	Број дечака	Број дечака	Број дечака	Број девојчица

Разреди	2015/2016.		2016/2017.		2017/2018.	
	Број дечака	Број девојчица	Број дечака	Број дечака	Број дечака	Број девојчица
I разред	1	2	1	2	1	2
II разред	1	3	2	2	2	2
III разред	5	7	3	2	3	2
IV разред	4	0	0	2	0	2
V разред	2	1	2	2	2	0
VI разред	0	3	0	0	0	2
VII разред	6	2	1	2	1	2
VIII разред	1	0	0	2	0	2

Извор: Упитник за припрему ситуационе анализе за потребу израде ЛАП за инклузију Рома попуњен од стране општине Дољевац.

Није евидентирано која је национална припадност деце која су напустила школу, али је претпоставка да се она односи у највећем проценту на ромску децу. Као што се из табеле може закључити највише деце напушта школу у 5 разреду.

У општини Дољевац реализована је кампање за упис у припремни предшколски програм и основну школу у 2015/16. години и смернице за кампању за школску 2016/17. годину, што за последицу има смањен број деце која напуштају школу.

Општина Дољевац финансира превоз деци основно школског узраста из свих насељених места до матичних школа, чиме се постиже уштеда у породичним буџетима а уједно и пружа сигурност деце да на безбедни начин стигну од куће до школе и обратно. Ужина се плаћа само деци из социјално угрожених породица. Такође, општина Дољевац обезбеђује једнократну новчану помоћ ђацима првацима.

Посматрано по половима, приметне су неуједначености у погледу стопе уписа у основну школу (76% девојчица Ромкиња упише основну школу, у односу на 63% дечака ромске популације) и стопе преласка у средњу школу (само 39% девојчица које заврше основну упишу средњу школу, док 72% дечака који заврше основну упишу средњу школу). Поредџи девојчице из ромских насеља са свим девојчицама на територији Србије, уочава се заостатак у стопи преласка у средњу школу (2,5 пута мање девојчица Ромкиња упише средњу школу у односу на број девојчица из целе Србије

У општини Дољевац, средњошколским образовањем у школској 2017/2018. години обухваћено је 183 детета (86 девојчица и 97 дечака), од чега је 12 девојчица (14%) и 8 дечака (8,2 %) ромске националности.

Број ромских ученика који су уписани у средњу школу путем афирмативних мера у претходне три школске године:

- у школској 2015/2016. - 7 девојчица, 8 дечака
- у школској 2016/2017. - 6 девојчица, 8 дечака
- у школској 2017/2018 - 9 девојчица, 11 дечака

У школској 2017/2018. години 5 Рома и 3 Ромкиње из општине Дољевац похађају више и високо образовање.

Од великог значаја за образовање младих у општини Дољевац има и близина универзитетског центра у Нишу као и факултети и висока пословна школе у Лесковцу.

Нема деце и младих из ромске заједнице који похађају изборни предмет „Ромски језик са елементима културе.

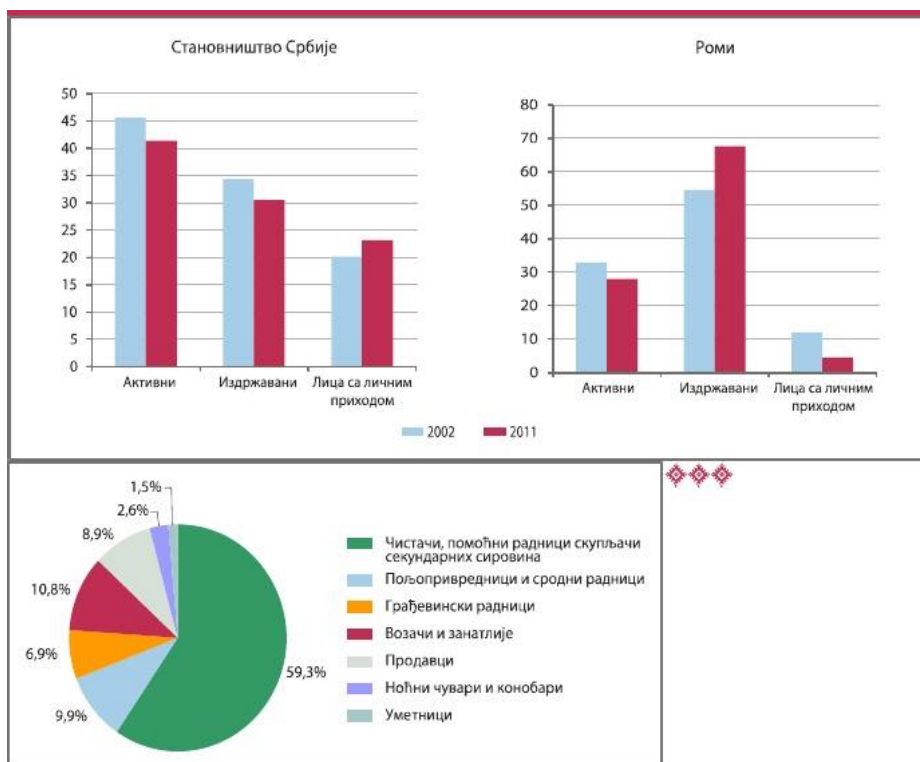
По најновијим подацима које је доставила ромска ОЦД "Ромски центар" у општини Дољевац има 31 средњошколац, 16 факултетски образованих грађана ромске националности, док у 2018/19. години 8 Рома похађа академске студије.

3.4.2 Регистрована незапосленост

У Р.Србији низак ниво образовања Рома одражава се неповољно на структуру и број запослених лица. Међу онима који „имају занимање“ преовлађују вештине стечене радом а не занимања која су стечена формалним образовањем. Рома је највише у оним занимањима за која није потребна никаква стручност, као што су радници на одржавању објеката и чистоће, носачи, складишни радници, грађевински радници итд. Веома мали број Рома је са препознатљивим занимањем. Већина припада групи радника „без занимања“. Ниска економска активност становништва, веома млада старосна структура ромске популације и велики удео издржаваног становништва представљају кључне чиниоце одржавања и продубљивања разлика и социо-економског јаза између Рома и већинског народа. Највећи број одраслих Рома се бави пољопривредом (надничарењем) у насељима где живе, а један мали број обрађује замљиште под закупом. Око 3% ромског становништва ради у привреди и има стално запослење док је пензионера око 6 %, тако да је само 10% Рома имало стална примања у претходном периоду.

Према подацима Националне службе за запошљавање, филијала Ниш експозитура Дољевац, на територији општине Дољевац укупно незапослених у септембру 2017. години је 1.745 лица, од тога 1.044 мушкараца и 701 жена а у месецу јануару 2018. је 1670 лица од тога 1.037 мушкараца и 633 жена што представља задовољавајући податак, а што је дошло као резултат отварања погона (Леони, Јура, Бенетон) као и јавни радови који су организовани у општини Дољевац. Посебно су велике осцилације у области пољопривреде где имамо нагли пораст запослености, пре свега због затварања већег броја предузећа, па се пољопривреда појавила као алтернатива, док трговина која је била изузетно заступљена доживљава велики пад. Посредно, повећано је ангажовање Рома као сезонских радника у пољопривреди.

Графикон: Активни Роми и најзаступљенија занимања

Извор: РЗС, Попис из 2011

Табела: Број незапослених 2017/2018

	Укупно незапослених	Укупно мушкараца	Укупно жена
Септембар 2017.	1 754	1 044	701
Јануар 2018.	1 670	1 037	633

Извор: Национална служба за запошљавање, месец септембар 2017

Задовољавајући је показатељ да број незапослених који немају квалификацију опада из године у годину, али и даље они чине највећу групу у оквиру незапослених радника. Може се претпоставити да овде са највећим процентом учествује ромска популација.

Табела 8: Број незапослених лица према полу и стручној спреми

Број незапослених лица			Округ: 20 - Нишавски
			70513
			Дољевац
Степен стручне спреме	I	Укупно	588
		Жене	284
	II	Укупно	31
		Жене	8
	III	Укупно	600
		Жене	164
	IV	Укупно	410
		Жене	181
	V	Укупно	16
		Жене	3
	VI-1	Укупно	20
		Жене	12
	VI-2	Укупно	27
		Жене	15
	VII-1	Укупно	53
		Жене	34
	VII-2	Укупно	0
		Жене	0
	VIII	Укупно	0
		Жене	0
	УКУПНО	Укупно	1,745
		Жене	701

Извор: Национална служба за запошљавање, месец септембар 2017

Број незапослених лица према степену стручне спреме и полу на основу података из НСЗ, можемо видети из следеће табеле.

Према подацима Националне службе за запошљавање у општини Дољевац на дан 30.8.2018. године на евиденцији се налази укупно 129 незапослених лица ромске националности, од чега 45 жена. Њих 88 изјаснило као тренутно спречени за рад, па се може закључити да су ангажовани на сезонским пословима ван општине или не желе да се радно ангажују због рада „на црно“.

У следећим табелама је дат преглед броја незапослених лица ромске националности према степену стручне спреме, према старости и дужини тражења посла.

Табела 9: Образовна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Степен стручне спреме	На дан 31.12.2016.		На дан 31.12.2017.		На дан 31.8.2018.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	150	55	130	44	129	45
I	102	41	93	34	94	36
II	1	0	1	0	1	0
III	31	7	22	3	21	3
IV	15	6	12	6	11	5
V	0	0	0	0	0	0
VI-1	1	1	1	1	1	1
VI-2	0	0	0	0	1	0
VII-1	0	0	0	0	0	0
VII-2	0	0	0	0	0	0
VIII	0	0	0	0	0	0

Степен стручне спреме	На дан 31.12.2016.		На дан 31.12.2017.		На дан 31.8.2018.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	150	55	130	44	129	45
15-19 година	7	5	6	3	6	3
20-24 година	29	10	24	8	18	6
25-29 година	26	6	14	3	19	3
30-34 година	22	10	16	6	18	7

35-39 година	11	5	15	6	13	5
40-44 година	27	13	23	9	20	11
45-49 година	16	5	18	8	19	7
50-54 година	3	0	6	0	8	2
55-59 година	6	1	5	1	2	0
60-64 година	3	0	3	0	6	1

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 11: Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ према дужини тражења посла

Дужина тражења посла	На дан 31.12.2016.		На дан 31.12.2017.		На дан 31.8.2018.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	150	47	130	44	129	45
До 3 месеца	18	2	8	0	13	8
Од 3 до 6 месеци	16	5	16	6	9	1
Од 6 до 9 месеци	14	5	8	0	9	1
Од 9 до 12 месеци	9	3	6	1	5	0
Од 1 до 2 године	36	14	34	10	29	7
Од 2 до 3 године	9	2	18	8	20	7
Од 3 до 5 година	10	4	5	0	16	8
Од 5 до 8 година	22	7	22	8	13	2
Од 8 до 10 година	2	2	1	1	3	1
Преко 10 година	14	11	12	10	12	10

Извор: Национална служба за запошљавање

Према подацима из претходне три табеле се може закључити да се на евиденцији НСЗ налази првенствено млађа популација која има завршену основну или средњу школу.

Табела 12: Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ	На дан 31.12.2016.		На дан 31.12.2017.		На дан 31.8.2018.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Особе са инвалидитетом	2	1	1	0	2	0
Корисници новчане накнаде	0	0	1	0	0	0
Самохране родитељи	3	3	2	2	2	2
Оба незапослена родитеља	104	35	75	24	59	21
Интерно расељена лица	0	0	0	0	0	0
Избегла лица	0	0	0	0	0	0
Корисници новчане социјалне помоћи	56	21	41	14	38	15
Деца у хранитељским породицама	0	0	0	0	0	0
Повратници из иностранства по споразуму о реадмисији	0	0	0	0	0	0
Повратници из затвора	0	0	1	1	1	1
Жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0
Жртве породичног насиља	0	0	0	0	0	0
Технолошки вишкови	1	0	1	0	0	0

Извор: Национална служба за запошљавање

На основу података из табеле може се закључити да се на евиденцији НСЗ најзаступљеније категорије лица где су оба родитеља незапослена и корисници новчане социјалне помоћи. Из године у годину број лица из ове две категорије опада што има за претпоставку да или су у међувремену почели да обављају неку делатност, у оквиру сиве економије или због нередовног јављања (обављање послова ван општине) буду брисани са евиденције НСЗ.

Субвенције за самозапошљавање Рома ,обухватају доделу субвенција незапосленим лицима за самозапошљавање и отпочињање сопственог бизниса.

Ова афирмативна мера за запошљавање Рома није дала пуни допринос запошљавању ромске популације. Као кључни разлози недовољног коришћења опредељених средстава наводе се: недовољна информисаност, неприлагођене обуке велики страх од непознатог, недостатак пословних идеја, непознавање пореске политике и све оно што прати обављање делатности.

Субвенције треба проширити и на предузетнике и власнике предузећа који запошљавају припаднике ромске популације, првенствено кроз припрему предузетника (ослобађање од предрасуда), упознавањем са квалификационом структуром и предностима приликом запошљавања У оквиру Грађевинске задруге „Махала“ из Ниша, ангажује се на грађевинским радовима 50 Рома из општине Дољевац, који су чланови

задруге. Они су у претходе 4 године прошли обуке и преквалификације за рад у грађевинарству, одржавању зелених површина. Обуке су финансиране кроз програме ГИЗ-а, ХЕЛП-а, НСЗ и Радничког Универзитета из Ниша. У току 2018 . године , после завршене обуке, 6 Рома са подручја општине Дољевац , добило је донацију (ХЕЛП и ГИЗ) у виду опреме за уређење зелених површина. Ова обука и опрема омогућиће ангажовање ових лица у оквиру јавних радова, које расписује општина и НСЗ.

ЦЗСР у сарадњи са НСЗ организовао је курс преквалификације, за геронто домаћице, који је прошло 10 Ромкиња, које су . након завршене обуке биле ангажоване кроз програм јавних радова. Након завршетка програма, оне нису биле заинтересоване за даљи самостални рад.

3.4.3 Становање

Пошто је становање један од најочљивијих параметара квалитета живота породица, потребно је током свих фаза истраживања, теренског рада, анализе података, формулисању мера обратити посебну пажњу.

Роми у општини Дољевац углавном живе у лошим стамбеним условима, у стамбеним јединицама и на земљишту правно и имовински нерегулисаног статуса, насељима недовољно опремљеним инфраструктуром у сиромашном окружењу Већина стамбених објеката у сиромашним насељима подигнута је од лошег материјала без основних услова за живот. Комунална инфраструктура или је на незадовољавајућем нивоу или не постоји. Просечна старост ромских насеља на југоистоку Србије је 45 година.

Активности ЈЛС у области становања, усмерене су на решавање имовинско-правних односа на земљишту на коме су бесправно саграђени стамбени објекти и њихово озакоњење.

Други део активности односи се на помоћ у изградњи објеката становања, обезбеђивању објеката за социјално становање припадника Рома – изградњом, или куповином напуштених сеоских домаћинстава.

Трећи део активности односи се на побољшање услова становања, изградњом или реконструкцијом објеката комуналне инфраструктуре и побољшањем хигијене у ромским деловима насеља.

У следећем табеларном прегледу дат је приказ опремљености инсталацијама у ромским насељима, по регионима у Србији. Треба имати у виду да на позитивне показатеље за регион Јужне и Источне Србије где припада и општина Дољевац утицај има и велики број припадника ромске популације која живи у земљама ЕУ, а углавном су настањени на подручју Источне Србије и чије се становништво издваја великим улагањем у стамбени простор.

Табела 13: Опремљеност инсталацијама станова ромских домаћинстава по регионима, 2011

Подручје	укупно	Нема инсталација					
		Ел. енергије	Водо вод	Канализација	Централно грејање	Нужник у стану	Купатило у стану
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	34375	1032	5736	5733	30244	10527	12699
Београдски регион	5923	432	1105	1105	5027	1581	1791
Регион Војводине	10045	278	1241	1239	8804	3224	4072
Регион Шумадије и Цент. Србије	5273	116	1223	1223	4545	1775	1958
Регион Јужне и Источне Србије	1334	206	2167	2168	11868	3947	4878
Косово и Метохије							

Извор: Роми у Србији (Према резултатима пописа становништва 2011)

Из ове табеле може се закључити да је највећа покривеност ромских насеља електричном енергијом, што карактерише углавном сва насеља у Србији. Недостатак комуналне мреже као и недостатак исправних септичких јама, представља велику опасност за здравље људи у насељима као и негативан утицај на животну средину.

Подаци Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре о подстандардним насељима за 2016. годину, а на основу информационе основе из 2014. године.

Опис сваког од ових насеља је табеларно приказан.

Назив насеља:	Део Кнежице					
Опис положаја:	На ободу формалног насеља	Површина:	9.900	Процењена старост насеља:	15-45	
Грађевински материјал:	Слаб материјал, непогодан за градњу	Постоји одношење отпада:	не	Број кућа:	15	

Тип грејања:	Чврсто гориво				Број становника:	100	
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:	пројектован		Покривеност вод.мрежом:	0	
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:	У низградњи		Покривеност кан.мрежом:	0	
Тип септичке јаме:	Пропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У изградњи		Покривеност ел.мрежом:	70%	
Постоји улична расвета:	Да	Статус уличне расвете:	У изградњи		Покривеност улич.расветом:	30%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	макадам	Покривеност унутр.саобр.	30%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља			Тип планске документације:		Просторни план општине	
План 2:				План 3:			
Спровођење планова:	директно			Започета разрада плана:			
Степен легализације објеката	100%			Предато за легализацију:	30%	Облик власништва: мешовито	
Назив насеља:	Део Малошишта						
Опис положаја:	На ободу формалног насеља	Површина:	26.570	Процењена старост насеља:		45	
Грађевински материјал:	Слаб материјал, непогодан за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:			
Тип грејања:	Чврсто гориво				Број становника:		
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:	планирана		Покривеност вод.мрежом:	0	
Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:			Покривеност кан.мрежом:	0	
Тип септичке јаме:	Пропусна						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У функцији		Покривеност ел.мрежом:	30 -70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији		Покривеност улич.расветом:	30%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза:	макадам	Покривеност унутр.саобр.	70%
Покривеност планском	Цела територија насеља			Тип планске		Просторни план	

документацијом:		документације:	општине		
План 2:		План 3:			
Спровођење планова:	директно	Започета разрада плана:			
Степен легализације објеката	10%	Предато за легализацију :	30%	Облик власништва:	мешовито
Назив насеља:	Део Мекиша				
Опис положаја:	На ободу формалног насеља	Површина:	5.283	Процењена старост насеља:	45
Грађевински материјал:	Слаб материјал, непогодан за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15
Тип грејања:	Чврсто гориво			Број становника:	100
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:		Покривеност вод.мрежом:	
Постоји канализациона мрежа:		Статус канал.мреже:		Покривеност кан.мрежом:	
Тип септичке јаме:	Пропусна				
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У функцији	Покривеност ел.мрежом:	30 -70%
Постоји улична расвета:		Статус уличне расвете:		Покривеност улич.расветом:	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	да	Тип коловоза: асфалт	Покривеност унутр.саобр. 30 - 70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:	Просторни план општине	
План 2:		План 3:			
Спровођење планова:	директно	Започета разрада плана:			
Степен легализације објеката	10%	Предато за легализацију :	30%	Облик власништва:	мешовито
Назив насеља:	Део Орљана				
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	19.946	Процењена старост насеља:	45
Грађевински материјал:	Слаб материјал, непогодан за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15 -50
Тип грејања:	Чврсто гориво			Број становника:	100 - 200
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:	планирана	Покривеност вод.мрежом:	0

Постоји канализациона мрежа:	не	Статус канал.мреже:	У изградњи		Покривеност кан.мрежом:	0
Тип септичке јаме:						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У функцији		Покривеност ел.мрежом:	70%
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији		Покривеност улич.расветом:	30 -70%
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр. 30 - 70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине	
План 2:			План 3:			
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:			
Степен легализације објеката	10%		Предато за легализацију :	30%	Облик власништва:	мешовито
Назив насеља:	Део Шаиновца_1					
Опис положаја:	На ободу формалног насеља	Површина:	14.409	Процењена старост насеља:	45	
Грађевински материјал:	Слаб материјал, непогодан за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15 -50	
Тип грејања:	Чврсто гориво			Број становника:	100	
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:	планирана		Покривеност вод.мрежом:	
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канал.мреже:	У изградњи		Покривеност кан.мрежом:	30 - 70%
Тип септичке јаме:	Пропусна					
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У функцији		Покривеност ел.мрежом:	30 -70%
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији		Покривеност улич.расветом:	30%
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	да	Тип коловоза:	макадам	Покривеност унутр.саобр. 30%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине	
План 2:			План 3:			

Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:		
Степен легализације објеката	10%		Предато за легализацију :	30%	Облик власништва: мешовито
Назив насеља:	Део Шаиновца_2				
Опис положаја:	На ободу формалног насеља	Површина:	7.873	Процењена старост насеља:	45
Грађевински материјал:	Слаб материјал, непогодан за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15
Тип грејања:	Чврсто гориво			Број становника:	100
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:	планирана	Покривеност вод.мрежом:	0
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канал.мреже:	У изградњи	Покривеност кан.мрежом:	30 - 70 %
Тип септичке јаме:	Пропусна				
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У функцији	Покривеност ел.мрежом:	70%
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији	Покривеност улич.расветом:	30%
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	да	Тип коловоза: макадам	Покривеност унутр.саобр. 30%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:	Просторни план општине	
План 2:			План 3:		
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:		
Степен легализације објеката	10%		Предато за легализацију :	30%	Облик власништва: мешовито
Назив насеља:	Горња Мала				
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	36.340	Процењена старост насеља:	45
Грађевински материјал:	Грађ. матер. који обезбеђује трајност и сигурност	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15 - 50
Тип грејања:	Чврсто гориво			Број становника:	100 - 200
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:	У функцији	Покривеност вод.мрежом:	0
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канал.мреже:	У изградњи	Покривеност кан.мрежом:	30%

Тип септичке јаме:	Пропусна					
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У функцији	Покривеност ел.мрежом:	30 - 70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији	Покривеност улич.расветом:	30 - 70%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр. 30 - 70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине	
План 2:			План 3:			
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:			
Степен легализације објеката	10%		Предато за легализацију :	30%	Облик власништва:	мешовито
Назив насеља:	Преко пруге					
Опис положаја:	На ободу формалног насеља	Површина:	14.483	Процењена старост насеља:	45	
Грађевински материјал:	Слаб материјал, непогодан за градњу	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15 - 50	
Тип грејања:	Чврсто гориво			Број становника:	100 200	
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:		Покривеност вод.мрежом:	0	
Постоји канализациона мрежа:		Статус канал.мреже:		Покривеност кан.мрежом:		
Тип септичке јаме:						
Постоји електрична мрежа:		Статус елек.мреже:	У функцији	Покривеност ел.мрежом:	30 - 70%	
Постоји улична расвета:		Статус уличне расвете:		Покривеност улич.расветом:		
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр. 30%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине	
План 2:			План 3:			
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:			
Степен легализације	Око 50%		Предато за легализацију	30%	Облик	мешовит

објеката		:		власништва:	0
Назив насеља:	Преко реке				
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	35.094	Процењена старост насеља:	45
Грађевински материјал:	Грађ. матер. који обезбеђује трајност и сигурност	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15 -50
Тип грејања:	Чврсто гориво			Број становника:	100-200
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:		Покривеност вод.мрежом:	
Постоји канализациона мрежа:		Статус канал.мреже:		Покривеност кан.мрежом:	
Тип септичке јаме:	Пропусна				
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У функцији	Покривеност ел.мрежом:	70%
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији	Покривеност улич.расветом:	30 -70%
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	да	Тип коловоза: асфалт	Покривеност унутр.саобр. 30 -70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:	Просторни план општине	
План 2:	План генералне регулације		План 3:		
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:		
Степен легализације објеката	10%		Предато за легализацију :	30%	Облик власништва: мешовито
Назив насеља:	Шарлинац центар				
Опис положаја:	Интегрисан у формално насеље	Површина:	26.669	Процењена старост насеља:	45
Грађевински материјал:	Грађ. матер. који обезбеђује трајност и сигурност	Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15 - 50
Тип грејања:	Чврсто гориво			Број становника:	100 200
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:	0	Покривеност вод.мрежом:	0
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канал.мреже:	У изградњи	Покривеност кан.мрежом:	30 -70%
Тип септичке јаме:					
Постоји електрична	да	Статус	У функцији	Покривеност	30 -70%

мрежа:		елек.мреже:		ел.мрежом:			
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији	Покривеност улич.расветом:	30 -70%		
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	не	Тип коловоза:	макадам	Покривеност унутр.саобр.	0
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине		
План 2:			План 3:				
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:				
Степен легализације објеката	10%		Предато за легализацију :	30%	Облик власништва:	мешовито	
Назив насеља:	Део Кочана						
Опис положаја:	Интегрисано у формално насеље		Површина:	24.761	Процењена старост насеља:	45	
Грађевински материјал:	Гр.матер. који обезбеђују трајност и сигурност		Постоји одношење отпада:	да	Број кућа:	15-50	
Тип грејања:	Чврсто гориво				Број становника:	100 - 200	
Постоји водоводна мрежа:	не	Статус водов.мреже:	планирана		Покривеност вод.мрежом:	0	
Постоји канализациона мрежа:	да	Статус канал.мреже:	У функцији		Покривеност кан.мрежом:	70%	
Тип септичке јаме:	пропусна						
Постоји електрична мрежа:	да	Статус елек.мреже:	У функцији		Покривеност ел.мрежом:	70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете:	У функцији		Покривеност улич.расветом:	70%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице :	да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр.	70%
Покривеност планском документацијом:	Цела територија насеља		Тип планске документације:		Просторни план општине		
План 2:	План генералне регулације		План 3:				
Спровођење планова:	директно		Започета разрада плана:				
Степен легализације објеката	10%		Предато за легализацију :	30%	Облик власништва:	мешовито	

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“ - секција „Становање“, Републичког завода за статистику

На основу приказаних података може се закључити: Сва ромска насеља на подручју општине Дољевац покривена су прикључцима за електричну енергију. Највећи проблем представља водоводна и канализациона мрежа као и мали број адекватних септичких јама, што је и највећи узрок нехигијене и лоших услова живота у ромским насељима.

Ромска насеља покривена су Просторним и Планом генералне регулације, што је добар предуслов за приперму објеката из ових насеља за озакоњење. Претежан удео ромског становништва не поседује одговарајућу документацију о власништву над својим домовима или земљиштем, што додатно компликује проблеме становања Рома. Један део њих живи у туђим објектима или на туђем земљишту које је некад било у друштвеној својини.

Према подацима Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре о подстандардним ромским насељима за 2016. годину, Роми на територији општине Дољевац живе у следећим подстандардним насељима: Кнежице, Малошиште, Мекиш, Орљане, Шаиновце, Горња мала, Кочани, Шарлинац,

У званичној евиденцији надлежних органа, 11 неформалних ромских насеља за које постоји донет одговарајући урбанистички план могу се извршити неопходне грађевинске интервенције за унапређење и озакоњење појединачних објеката.

Просечна старост насеља је већа од 45 година.

У свим насељима за огрев се користи чврсто гориво (дрво и угаљ).

Водоводном мрежом делимично су покривена насеља: Пуковац, Кочане, Белотинац, Дољевац.

У насељима Чечина, Русна, Клисура, Кнежиц, Ђурлина и Перутина сва домаћинства су прикључена на водоводну мрежу.

Комунални отпад износи се из свих 16 ромских насеља.

Канализациону мрежу постоји у: Пуковцу, Кочану, Дољевцу, Орљани, делимично у Шаиновцу и Малошишту.

Покривеност електричном мрежом је 100% у свим насељима.

У свим насељима има улична расвета.

У општини Дољевац асфалтиране су све приступне саобраћајнице до ромских насеља.

Према садржају *Упитника за припрему ситуационе анализе за потребе израде ЛАП за инклузију Рома*, који је попуњен од стране ЈЛС, може се констатовати следеће:

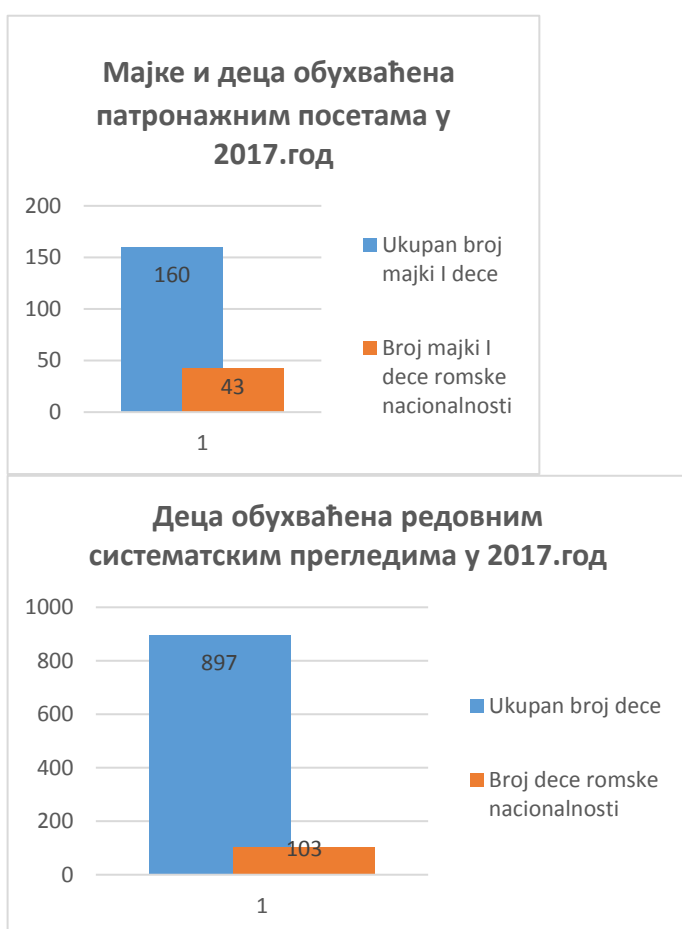
- На подручју општине/града евидентирано је 11 неформалних ромских насеља у званичној евиденцији надлежног органа за које постоји донет одговарајући урбанистички план на основу кога се могу извршити неопходне грађевинске интервенције за унапређење и озакоњење појединачних објеката
- У „Бази података за праћење мера за инклузију Рома“ - у секцији „Становање“, Републичког завода за статистику објављени су подаци за сва ромска насеља на подручју општине Дољевац.
- Такође дошло је до промене ситуације у ромским насељима која су приказана у „Бази података за праћење мера за инклузију Рома“ - у секцији „Становање“.

Републичког завода за статистику. У село Орљане урађена је канализациона мрежа, и локална саобраћајница.

Такође, потребно је да се уради расељавање 4 ромске породице у циљу адекватног стамбеног решења у насељима Шаиновац и Мекиш.

3.4.4 Здравствена заштита Мере здравствене заштите спроводе се у ДЗ Дољевац и 11 амбуланти које раде у сеоским срединама. У ДЗ ангажована је здравствена медијаторка по Одлуци Министарства здравља.

На подручју Општине Дољевац број становника на једног лекара износи 710 становника, док број становника на једног стоматолога износи 4.615 становник, што је далеко испод просека у Р. Србији и Нишавском округу.

Податке доставила здравствена медијаторка

Из претходног графика се може закључити да је изузетно мала обухваћеност мајки и деце ромске националности у патронажним посетама и редовним систематским прегледима према подацима које је доставила здравствена медијаторка за 2017.годину..

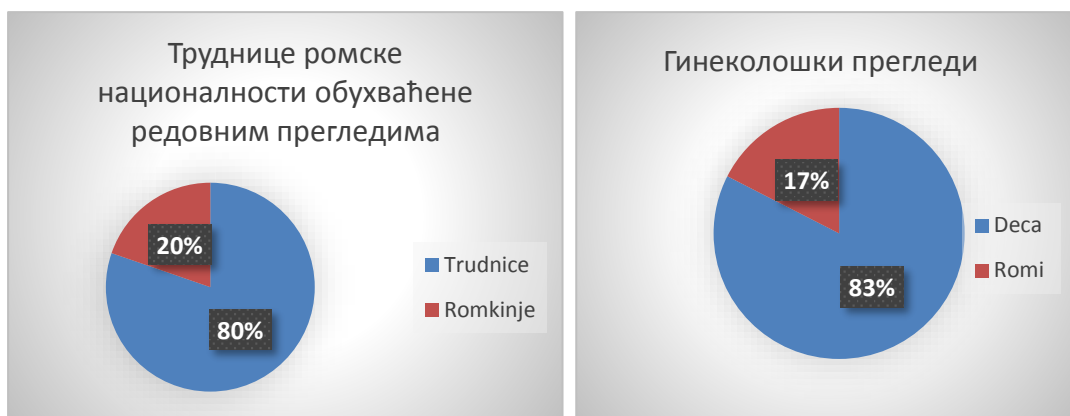
Процена је да:

- 17% Ромкиња је обухваћено гинеколошким прегледима
- Укупно 103 ромска детета (56 девојчица и 47 дечака) обухваћено је систематским прегледима, што чини 11,5% од укупног броја прегледане деце систематским прегледима.

Од укупног броја деце 133 девојчица или 81% је узраста од 24-35 месеци примило све препоручене вакцине из националног календара имунизације до свог првог рођендана (до навршене друге године за вакцину против малих богиња), од чега је препоручену вакцину примило 33 (19%) девојчица ромске националности.

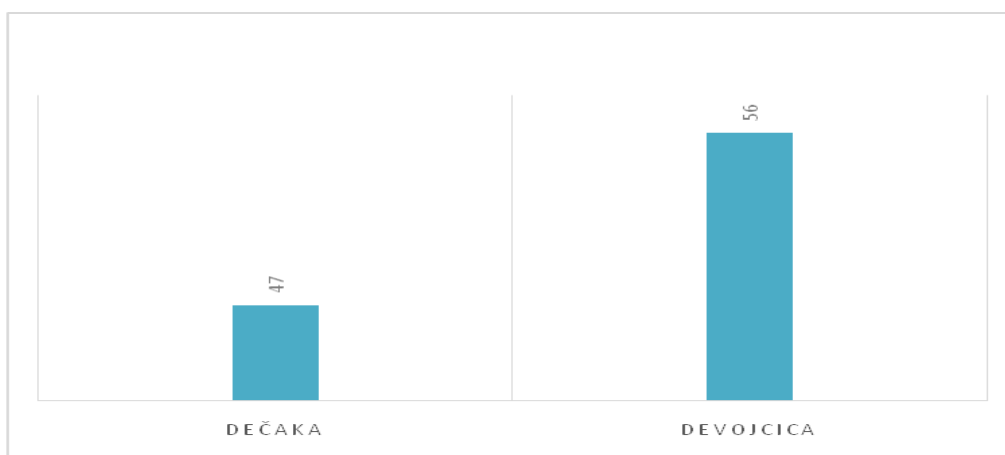
Од укупног броја деце 132 дечака примило је све препоручене вакцине из националног календара имунизације до свог првог рођендана (до навршене друге године за вакцину против малих богиња), од чега је препоручену вакцину примио 41 (31%) дечака ромскер националности.

- 43 ромских мајки и деце су обухваћени патронажним посетама (пре и постнатално), што износи 26,8% од укупних патронажних посета.
- 20% трудница ромске националности обухваћено је редовним прегледима у амбулантама у односу на укупан број прегледаних трудница.

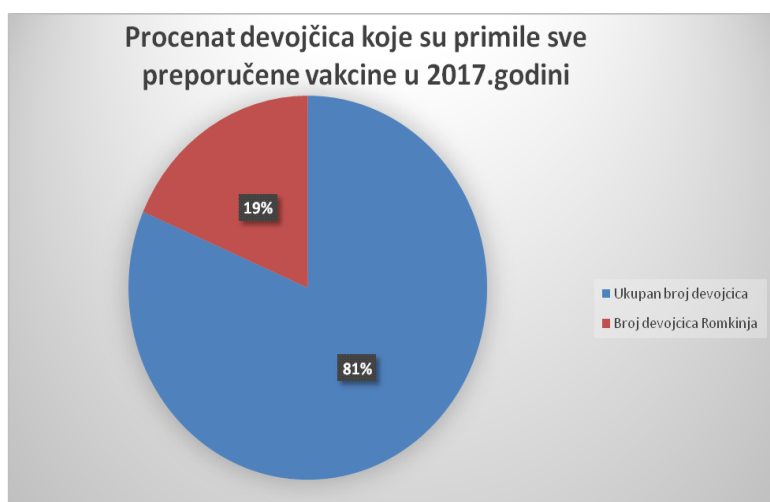

Податке доставила здравствена медијаторка

Податке доставила здравствена медијаторка

Податке доставила здравствена медијаторка

3.4.5 Социјална заштита

У 2012. години услуге ЦЗСР користило је 2.500 корисника или 12% од укупног броја становника У 2017. години број корисника услуга социјалне заштите ЦЗСР смањио се за 4% или 1.481 корисника, што представља 8% укупног броја становника. Највећи проценат корисника ових услуга су деца која похађају основну школу (куповина месечних карти за школе), одрасла лица и стара лица.

У општини Дољевац има укупно 370 корисника социјалне заштите ромске националности (Рома и Ромкиња), што представља 25% од укупног броја корисника социјалне заштите, а чини 29% од укупног броја становника ромске популације,

Око 200 домаћинстава ромске националности прима новчану социјалну помоћ, што је 50% од укупног броја домаћинстава ромске националности.

450 корисника једнократне новчане помоћи је ромске националности, што представља 50% укупног броја корисника.

980 деце ромске националности старости 0 до 18 година прима дечији додатак најмање 12 месеци.

До сада је евидентирано 2 случаја оствареног права на пријаву места пребивалишта на адреси Центра за социјални рад.

3.5 Политике и праксе локалне управе и локалних институција

Црвени крст општине Дољевац пружа услугу дневног боравка за 10 детета ометена у развоју од чега је 1 дете ромске националности Повремено у зависности од потреба ову услугу користи још 10 ромске деце.

Услуга личног пратиоца користи се за 3 детета, од чега је 1 дете ромске националности.

Услуге специјалне школе у Нишу користи 30 деце из општине Дољевац. Општина плаћа трошкове превоза за децу и пратиоце. На годишњем нивоу из буџета општине издвоји се укупно 4.500.000,00 дин за превоз средњошколаца, студената и за ђаке специјалне школе.

Услуга социјалне заштите на локалном нивоу пружа се и старим и изнемоглим лицима.

20 лица ромске националности, од укупно 66 лица на нивоу општине Дољевац, користе ову услугу. За ову услугу општина издваја 2.000.000,00 дин на годишњем нивоу.

Општина Дољевац издвајала је посебна средства за унапређивање положаја Рома у претходне три године, и то кроз финансирање различитих пројеката ромске ОЦД:

- 2015. године - 200.000,00 динара
- 2016. године - 200.000,00 динара
- 2017. године - 200.000,00 динара

3.5.1 Образовање

На основу података из Републички завод за статистику, у претходне три године општина Дољевац није издвајала средства из буџета за превоз ђака и ужину. За школску 2017/18. годину, општина Дољевац је за превоз свих основаца и полазника ПУ са територије општине, издвојила износ од 4.948.200,00 динара.

Општина не издваја посебна средства за ужину, али на основу Одлуке о социјалној заштити на територији општине Дољевац, право на бесплатну ужину утврђује ЦЗСР ученицима основних школа из социјално угрожених породица.

Корисници овог права могу бити деца без родитељског старања, деца самохраних родитеља, деца из вишечланих породица, деца са инвалидитетом и деца из породица које остварују право на новчану социјалну помоћ.

Предшколске установе организују полудневне програме за децу узраста од 4,5 – 5,5 година који су финансирани од стране јединице локалне самоуправе.

На основу података које је доставио педагошки асистент, велики број ученика наставља школовање после завршетка основне школе и тај број се из године у годину повећава, а као разлог напуштања школовања наводи се недостатак финансијских средстава или рано ступање у брак код девојчица.

У 2017-ој години 22 ученика ромске националности (10 дечака и 12 девојчица) завршило је основну школу. Од укупног броја њих 17 наставило је школовање, а 5 ученика (девојчица) напустило је школовање.

У 2018-ој години од 30 ученика ромске националности (13 дечака и 17 девојчица) њих 23 је наставило школовање, а 7 ученика (2 дечака и 5 девојчица) напустило даље школовање.

У 2019 години од 19 ученика (13 девојчица и 6 дечака) само 3 девојчице нису наставиле школовање.

Може се закључити да број ученика ромске националности, као и укупан број ученика на територији општине Дољевац опада из године у годину, али се процентуално смањује број ученика ромске националности (нарочито девојчица) које напуштају даље школовање после завршетка основне школе.

У општини Дољевац нису идентификовани додатни програми образовања за ромску децу.

На подручју општине Дољевац школе не спроводе програме едукације о правима ромске деце, културолошким специфичностима, о тешкоћама које отежавају редовно похађање наставе, учење и напредовање.

Општина Дољевац преко пројекта „ Градимо заједно“ 2017.године почела је изградњу „Образовног центра“ у оквиру кога се отворио још један дечији вртић и средња школа.Укупна вредност инвестиције износи 233.251.387,90 динара. У овај инвестициони програм општина Дољевац уложила је 145.972.691,56 дин,а програм је кофинансиран од стране Министарство привреде и Министарства без портфеља задуженог за демографију. Образовни центар простире се на 2.000. м² и намењен је јасленој и мешовитој групи ПУ „ Лане“. Ове године уписано је 50 предшколаца, док капацитет средње школе још увек нису дефинисани. Отварањем „Образовног центра“ повећани су капацитети за пријем деце у ППП и створени су услови за школовање младих у средњем образовању.

Ове године завршена је и реконструкција и потпуно опремање просторија ПУ „Лане“у Пуковцу и објекат ОШ“ Вук Караџић“ у Малошишту што је омогућило да око 120 детета, што је више од половине од укупног броја предшколског узраста и 230 ђака добију савремено опремљен објекат.

Од 2020 године планира се изградња и реконструкција још три предшколска објекта у Белотинцу, Кочану и Малошишту. Такође се планира и потпуна реконструкција матичног објекта ОШ“ Вук Караџић“ у Дољевцу, чиме ће још око 400 ђака и професора добити модеран образовни објекат.

3.5.2 Становање

Општина је успоставила систем за пружање правно-техничке помоћи Ромима и Ромкињама у циљу регулисања имовинског и правног статуса објеката, у складу са важећим прописима РС и општине Дољевац.

Кроз финансиску подршку програма ЕУ ПРОГРЕС од 20.700.000,00 и кофинансирањем општине Дољевац са 16.000.000,00 дин у 2018.години почела је изградња примарног вода за водоснабдевање домаћинстава насеља: Малошиште, Чапљинац и Белотинац, повезивањем на систем Пуста Река и НИВОС (сарадња општине Дољевац, Бојник и град Ниш). Завршетком овог пројекта који се

очекује током 2019. године 5.000 становника из ова три насеља добиће воду у својим домаћинствима.

Планира се наставак изградње канализационе мреже за прикључак насеља Пуковац и Малошиште.

У општини Доњевац нема обезбеђено градско грађевинско земљиште а ни потребна техничка документација за изградњу објеката за смештај социјално угрожених лица и породица.

3.5.3 Запошљавање

Број радно способних лица (15-64 година) ромске националности у општини Доњевац износи 846 и то: 418 мушкараца (52,1%) и 428 жена (53,3%), од укупног броја грађана ромске националности.

Током 2015, 2016, 2017. и 2018. године из буџета локалне самоуправе издвојена су следећа финансијска средства за мере активне политике запошљавања:

- 2015. године - 3.370,889,58 РСД
- 2016. године - 0 РСД
- 2017. године - 790.573,40 РСД
- 2018. године - 1.753,320,92 РСД

Средства су приказана у укупном износу за све кориснике мера и не могу се издвојити средства за кориснике ромске популације.

Мере активне политике запошљавања је током претходне три године користило је укупно 44 лица, а у 2018. години, користило је 6 припадника ромске националности:

- 2015. године - 11 корисника (2 жена и 9 мушкараца)
- 2016. године - 5 корисника (0 жена и 5 мушкараца)
- 2017. године - 28 корисника (14 жена и 14 мушкараца)
- 2018. години - 6 корисника (1 жена и 5 мушкараца) закључно са септембром месецом.

Припадници ромске националности највећи интерес су показали за јавне радове, као меру политике запошљавања и преко НСЗ и ангажовања директно од општине.

Роми су користили у 2018. години и мере пасивне политике запошљавања, и то:

- 2015. године - 3 корисника
- 2016. године - 1 корисника
- 2017. године - 2 корисника
- 2018. године - 3 корисника (закључно са септембром месецом)

На подручју општине реализују се неформални програми образовања одраслих које спроводи "Група за додатно образовање " - Филијала Ниш. Програм се обавља у 3 циклуса и то: 1-4 разред; 5-6 разред; и 7-8 разред.

У школској 2017/2018. години, која је и прва година рада на овом програму у општини Доњевац, уписало се 45 полазника. Полазници су углавном биле жене, али врло брзо под притиском породице и околине (предрасуде о образовању Ромкиња) остало је само 10 полазника.

3.5.4 Социјална заштита

Током 2015, 2016. и 2017. године припадници ромске националности били су корисници следећих програма социјалне и дечије заштите који су финансирани из буџета ЈЛС: Помоћ незапосленим породиљама у износу од 120.000,00 дин. на годишњем нивоу, као и једнократна помоћ од 10.000,00 за прво рођено дете.

За ове програме издвојено је укупно средстава по годинама, односно користио је или је планирано да користи (у 2018. години) следећи број корисника:

- 2015. године - 6.273.808,95 РСД
- 2016. године – 6.099.046,64 РСД
- 2017. године – 6.821.427,48 РСД
- 2018. године – 5.499.999,35 РСД.

На подручју општине ради једна народна кухиња. Просечан број корисника по годинама је износио:

- 2015. године – 400 корисника (300 жена и 100 мушкараца)
- 2016. године - 400 корисника (300 жена и 100 мушкараца)
- 2017. године - 400 корисника (300 жена и 100 мушкараца)
- 2018. године - 400 корисника.

За ове намене општина Дољевац из буџета издвоји 5.000.000,00 дин годишње.

Анализа је показала да су Роми и Ромкиње највише заинтересовани за једнократну новчану помоћ и помоћ у намирницама. Постоји и потреба за смештај у дневни боравак деце ометене у развоју и за личног пратиоца.

3.5.5 Пројектне иницијативе на локалном нивоу

„Ромски центар“ је једина РОЦД која је реализовала пројекте који су се бавили решавањем проблема Рома и прикупљањем података о ромској заједници у општини Дољевац.

Табела 15: Реализовани пројекти

Назив пројекта	Носилац пројекта	Период реализације	Сврха пројекта	Ук. вред. (РСД)	Учешће ЈЛС (РСД)	Други извори
Ромски услужни центар	Ромски центар Дољевац	01.03.2015-31.12.2015	Побољшање услова живота рома са фокусом на образовање	200.000	200.000,	/
Унапредим о заједно здравље Рома	Ромски центар Дољевац	15.07.2015-31.10.2015.	Побољшање услова живота рома са фокусом на здравље рома	300.000	/	300.000
Ромски Услужни центар 2	Ромски центар Дољевац	01.03.2016-31.12.2016	Побољшање услова живота рома са фокусом на	200.000	Мин. Здравља 200.000	/

Назив пројекта	Носилац пројекта	Период реализације	Сврха пројекта	Ук. вред. (РСД)	Учешће ЈЛС (РСД)	Други извори
			информисање			
Услужни центар 2017	Ромски центар Дољевац	01.03.2017-31.12.2017	Побољшање услова живота рома са фокусом на становање	200.000	200.000	/
Ромски услужни центар	Ромски центар Дољевац	1.03.2018 – 31.12.2018		180.000		

Из табеле се може видети да општина Дољевац кроз годишње пројектно финансирање РОЦД на локалном нивоу, сваке године пружа подршку РОЦД "Ромском центру" и подржава пројектне активности у циљу побољшања социјалног статуса Рома на нивоу општине. Осим средстава ЈЛС, веома мало су коришћена средства из других извора финансирања и донаторских програма, што може указати на недостатак капацитета, информисаности, сарадње са осталим ОЦД на нивоу општине и региона.

Постоји потреба за формирањем већег броја РОЦД.

3.6 SWOT анализа

SWOT анализа (дефиниција -*Alberta S. Humphrey*) је крајње ефикасан алат за разумевање критичних фактора тренутне ситуације и дефинисање стратегије коју треба применити да би се постигли жељени циљеви. Она се обавља кроз матрицу коју чине 4 елемента:

S - *Strengths* (снаге), **W** *Weaknesses* (слабости), **O** *Opportunities* (шансе и могућности), **T** – *Threats* (опасности и претње).

У процесу припреме ЈАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Дољевац, **SWOT** анализа са једне стране представља завршни корак у аналитичком делу документа, ситуационој анализи, односно анализи стања, а са друге стране служи као полазна основа за идентификовање кључних проблема и посредно за дефинисање средњорочних и дугорочних циљева

SWOT анализа, је припремљена на радионици која је одржана 7 и 8.11.2018.године, – са члановима радне групе за израду ЈАП-а, уз присуство овлашћених представника заинтересованих институција из области: образовања, становања, запошљавања, здравља и социјалне заштите.

SWOT анализа је потом усаглашена и са фокус групом коју су чинили представници ромске заједнице који нису били директно укључени у сам процес израде **SWOT** анализе.

На овај начин обезбеђено је активно укључивање представника ромске заједнице у процес израде ЈАП-а за инклузију Рома.

3.6.1 образовање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Подршка ЈЛС у финансирању превоза и давању једнократне помоћи за ученике првог разреда • Развијена мрежа одељења у сеоским срединама и ОШ и ПУ. • Ангажовање педагошког асистента • Обуке за неформално образовање • Едукован наставнички кадар за рад са ромском децом • Средња економска школа из Ниша, истурено одељење • Отварање „Образовног комплекса“ – вртић и средња школа. • Развијена мрежа предшколских, основних, средњих школа и близина универзитета • Подршка локалне самоуправе програмима и пројектима који се реализују у циљу побољшања положаја Рома у области образовања • Постојање 1 РОЦД	• Недовољна обухваћеност предшколским програмом (недовољни капацитети у вртићима) • Недовољан подстицај за успешну ромску децу, средњошколце и студенте • Недовољна укљученост родитеља у Школске савете • Недовољна посвећеност школи • Недовољна допунска настава (продужени боравак) • Недовољна заинтересованост за неформално образовање • Недостатак правовремених и индивидуализованих програма • Слаба посвећеност родитеља • Традиционално рано улажење у брак и вођење домаћинства • Недостатак потпуне примене инклузивног образовања
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Усвојена Стратегија развоја образовања у Србији до 2020.г • Донаторска средства за побољшање образовне структуре националних мањина • Постојање афирмативних мера у образовању Рома у Републици Србији. • Увођење наставног предмета Ромски језик са елементима националне културе • образовање Рома као национални приоритет • Домаћи и страни развојни фондови • Позитивна искуства из других средина у Србији	• Снажан утицај сиромаштва на прекид школовања • Сиромаштво и рано укључивање у привређивање • Предрасуде међу децом о деци ромске националности • Уџбеници у школама још увек имају стереотипни приступ Ромима и њиховој култури • Дискриминативно понашање школског особља према деци ромске популације • Сегрегација Рома у образовном систему • Недовољна заинтересованост Рома за образовање

Представници ОШ, ПУ, педагошки асистент и представник РОЦД који су радили на SWOT анализи за образовање истакли су да велику предност има развијена мрежа оделења у сеоским срединама ОШ и ПУ из Дољевца. Додатним радом са децом и анимирањем родитеља за подршку деци у образовању, оправдано је у потпуности увођење институције педагошког асистента за помоћ ромској деци. РОЦД такође показују спремност за рад на пројектима у области образовања. Основне предности у образовању показује и велики број ромске деце са завршеном средњом школом и академским образовањем. Радна група је препознала следеће приоритете које треба заједно са МЈ да реализује у наредне три године.

Приоритети:

- Потпун обухват ромске деце у систем обавезног васпитања и образовања
- Едукације родитеља о значају образовања и њихово активно укључивање у школски систем
  - Већи обухват ромске деце продуженим боравком и другим облицима помоћи у току школовања
- Јачање капацитета ромских ОЦД и њихово повезивање са образовним институцијама.

3.6.2 Запошљавање

ШАНСЕ	СЛАБОСТИ
• Реализација пројеката самозапшљавање, обука геренто домаћица и „јавних радова“ • Спровођење програма друге шансе– завршетак основне школе • Обуке за преквалификацију • Ажурирани подаци НСЗ и РОЦД о ромској популацији, • Организована обука и запошљавање Рома у фабрици „Леони“ у Дољевцу. • Добра квалификациона структура Рома • У школи организоване радионице за професионалну оријентацију • Спровођење програма субвенција за теже запошљива лица, где су обухваћени Роми • Обуке за познатог послодавца	• Недостатак капацитета ромских ОЦД за аплицирање за донаторске програме за подршку запошљавања рома. • Неискоришћеност, неинформисаност о примерима добре праксе у окружењу • Недовољна мобилност а ромске популације • Недостатак локалних фондова за подстицање запошљавања и самозапошљавања • Отпори при запошљавању Рома (због губитка статуса социјално угроженог лица) • Недовољна информисаност припадника ромске националности • Постојање предрасуде према Ромима
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Домаћи и страни фондови у области подстицаја запошљавања Рома • Афирмативне мере активне	• Недовољан број нових програма за запошљавање Рома -НСЗ • Непостојање јасних индикатора и резултата субвенција за Роме

политике запошљавања НСЗ намењене Ромима • Реализација Програма активне политике запошљавања Рома подразумева реализацију програма додатног образовања и обуке (приправници, волонтери, преквалификација и др. • Програми за стицање прве квалификације за лица без основног образовања и стручних квалификација • Повећани износ средстава за доделу субвенција за власнике предузећа који запошљавају Роме • Примери добре праксе • Унапређење знања и подстицање пољопривредне производње у сеоским Ромским насељима • Постојање индустријске зоне • Мотивационо –активационе обуке за Роме • Укидање забране запошљавања у јавном сектору • Близина индустријског центра Ниш.	• Недовољан број обука, тренинга за припрему ромске популације за коришћење средстава код НСЗ, Фонда за развој и др државних фондова • Недостатак страних и домаћих инвестиција на територији општине Дољевац • Рад „на црно“

Радна група за израду SWOT анализе за запошљавање истакла је као највеће проблеме, недостатак мотивисаности за рад повезан са губитком социјалне помоћи као и ниска квалификациона структура.

Приоритети:

- Организовање квалитетних и адекватних обука, тренинга за припрему Рома и Ромкиња за тражење и отпочињање сопственог посла, за коришћење средстава код НСЗ и других фондова, као и преквалификације за потребе тржишта и дефицитарна занимања.
- Увођење стручне праксе и волонтеризма за образоване младе Роме и Ромкиње
- Промовисање социјалног предузетништва, удруживање Ромкиња и младих у задруге, ОЦД

3.6.3 Становање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Усвојен Просторни план и План генералне регулације и планови детаљних регулација • Решеност ЈЛС да помогне	• Недовољна покривеност комуналне инфраструктуре у ромским насељима (водоснабдевање, канализација, ...)

озакоњење ромских насеља • Саветодавна подршка решавању имовинско-правних односа на земљишту на коме су изграђени објекти становања припадника ромске националности • Подршка озакоњењу бесправно изграђених објеката • Постојање планских аката за урбанизацију свих насеља на територији општине Дољевац • Повољне цене грађевинског земљишта • Потпуна покривеност ромских насеља електричном мрежом • саобраћајна повезаност насеља	• Недовољна средстава из локалног буџета за решавање проблема становања ромске популације • Недовољна информисаност припадника ромске националности за коришћење законских предности и могућности о становању • Велики број нелегалних објеката • Непостојање социјално стамбених насеља •
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Документ Владе Р.Србије "Смернице за унапређивање и легализацију ромских насеља" • Позитивна законска регулатива за озакоњење бесправно изграђених објеката • Страни фондови намењени социјалном становању и инфраструктури • Позитивна искуства из других средина у Србији • Програми прекограничне сарадње • Већа заинтересованост ОЦД за пројекте из области становања	• Обавеза рушења нелегалних објеката • Елементарне непогоде • Сиромаштво у земљи

Основне карактеристике становања у ромским насељима у општини Дољевац које је истакла радна група за израду SWOT анализе у овој области су лоша инфраструктура, нелегалне стамбене јединице.

Приоритети:

- Унапређена инфраструктура и хигијена у ромским насељима
- Свест о заштити животне средине
- Развијање социјалних облика становања за социјално угрожене породице

3.6.4 Здравље

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Ангажовање здравствене медијаторке • Спремност Дома Здравља у Дољевцу и медицинског кадра за пружање свеобухватних услуга у области здравствене заштите ромском становништву. • Постојање Дома здравља са здравственим станицама и мрежом амбуланти у скоро свим насељима. • Постојање патронажне службе • Потпуна опремљеност Дома здравља дијагностичким апаратима, • Постојање испостава НСЗ и РЗЗЗ, битних за оверу здравствених књижица • Постојање РНВО • Велики број Рома укључених у систем здравствене заштите • Велики број реализованих пројеката из области здравствене заштите Рома • Организовање едукативних радионица за жене и децу ромске припадности при Дому здравља Дољевац са удружењима	• Недовољна заинтересованост локалног ромског становништва и њихова здравствена просвећеност • Лоши хигијенско -епидемиолошки услови у ромским насељима
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Донаторски програми намењени здравственој заштити • Рад МЈ • Близина Клиничког центра у Нишу • Закон о здравственој заштити (обавезни видови здравственог осигурања) • Закон о правима пацијената	○ Планирана издвајања из републичког буџета за здравствену заштиту уопште

Општина Дољевац има добро развијену мрежу здравствених станица по сеоским срединама. Чланови радне групе за израду SWOT анализе за област здравља, истичу близину КЦ у Нишу као велику предност.

Приоритети :

- Повећана укљученост младих Рома и Ромкиња у превентивне програме здравствене заштите
- Побољшани хигијенски услови живота у ромским насељима

3.6.5 Социјална заштита

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Постојање Центра за социјални рад, • Рад Црвеног крста и других социјалних организација • Дом за одрасла и инвалидна лица • Висок ниво професионалних капацитета запошљених у ЦЗСР Дољевац Постојање РОЦД •	• 4. Група општине • Недовољна опремљеност социјалних установа • Недовољно расположивих средстава у локалном буџету • Неизрађена социјална карта за ромско становништво • Недовољан број пројеката РОЦД из области социјалне заштите • Недостатак ваншколских активности за социјално укључивање у средину • Недостатак обука о смањењу броја малолетничких и принудних бракова • Недовољна брига о ромској деци и заштита права деце • Недовољна заштита Ромкиња изложених породичном насиљу • Непостојање удружења Ромкиња
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Домаћи и страни фондови у области социјалне политике и здравља • Законска регулатива – читав сет закона који регулише ову област • Синергија свих институција на локалу у циљу социјалне интеграције Рома и Ромкиња	• Сиромаштво у земљи • Недовољно издвајање из републичког буџета за социјалну политику • Недостатак капацитета РОЦД за коришћење донаторских средстава

Пружање и уживање социо-економске помоћи ромска популација добија преко ЦЗСР у општини Дољевац. И поред недовољне опремљености социјалних установа (ЦК, ЦЗСР, старачки дом) предан и стручан рад, добро познавање прилика у ромским породицама, запошљених у ЦЗСР, омогућава успешну реализацију социјалне заштите.

Приоритети :

- Свеобухватнији приступ мерама социјалне заштите.
- Недовољна умреженост свих кључних институција и ОЦД на социјалној инклузији Рома
- Мали број пројеката који се баве унапређењем положаја и права младих, Ромкиња и деце.
- Израда социјалне карте

4 ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ЛАП -а

Општи циљ ЛАП-а дефинише се као кумулативна добробит коју ће Роми уживати уколико се процес њиховог социјалног укључивања одвија успешно.

Посебни циљеви дају одговоре на изазове препознате током анализе почетног стања, односно одговарају на оно што је током SWOT анализе препознато као кључни проблеми/питања/изазови и дефинишу очекивану, мерљиву промену којој тежимо у наредном трогодишњем периоду.

Мере представљају скуп активности/пројеката које општина Дољевац планира да реализује у периоду од 2019-2021. године.

ОПШТИ ЦИЉ: 1

Унапређен социјално – економски положај Рома и Ромкиња у општини Дољевац.

ПОСЕБНИ ЦИЉ 1: Обезбедити потпун обухват деце образовним системом и континуитетом у школовању, уз потпуну примену афирмативних мера у образовању

Мера 1. Повећање информисаности и укључивање родитеља ромске деце у спречавање осипања из образовног система.

Мера 2. Стварање бољих услова за школовање деце и одраслих ромске националности.

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2:

Подстицање укључивања радно способних Рома и Ромкиња на формално тржиште рада као и веће запошљавање и samozapošljavanje

Мера 1. Повећање броја радно способних Рома и Ромкиња који користе услуге НСЗ.

Мера 2. Унапређење вештина и радног искуства Рома и Ромкиња за већи степен запошљивости.

Мера 3. Подстицај предузетништва, samozapošljavanja и пољопривредне производње код ромске популације

ПОСЕБНИ ЦИЉ 3: Унапређење услова живљења у ромским насељима

Мера 1. Информисање ромског становништва о поступку озакоњења бесправно изграђених објеката.

Мера 2. Унапређење комуналне инфраструктуре у ромским насељима и стварање услова за социјални смештај стамбено угрожених ромских породица

ПОСЕБНИ ЦИЉ 4: Унапређење здравствених услуга ромској популацији

Мера 1. Побољшање превентивне здравствене заштите ромског становништва

Мера 2. Повећање информисаности о репродуктивном здрављу Ромкиња и повећање обухвата ромске деце имунизацијом.

Мера 3. Унапређивање епидемиолошких и хигијенских услова у подстандардним ромским насељима

ПОСЕБНИ ЦИЉ 5:

Повећање доступности програмима и услугама социјалне заштите, превенције, помоћи и заштите од насиља уз интензивирање укључености Рома и Ромкиња у заједницу уз очување њиховог културног идентитета.

Мера 1. Израда социјалне карте ромске заједнице

Мера 2., Социјализација ромске популације кроз едукацију о правима деце и жена.

Мера 3. Очување традиције, културе и обичаја Рома

5 АКЦИОНИ ПЛАН

Акционим планом детаљно се разрађују постављени циљеви (општи и посебни). У њему су дефинисани активности/пројекти, носиоци активности, партнери, потребна финансијска средства и извори, као и показатељи (индикатори) за мерење успешности реализације планираних активности/пројеката.

Укупна вредност овог Акционог плана за период од 2019-2021. године износи 18.176.000,00 динара, од чега се из буџета општине Дољевац издваја 10.690.000,00 динара, а из осталих извора (средства из буџета РС, потенцијална средства из програма прекограничне сарадње Бугарска – Србија и Србија – Северна Македонија, као и других донаторских средства) 7.486.000,00 динара.

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
ОПШТИ ЦИЉ:	Унапређен социјално – економски положај Рома и Ромкиња у општини Дољевац							
ПОСЕБАН ЦИЉ 1:	Обезбедити потпун обухват ромске деце образовним системом и континуитетом у школовању, уз потпуну примену афирмативних мера у образовању			Укупно за посебан циљ 1 (РСД):	545.000,00	Буџет ЈЛС (РСД):	495.000,00	
						Остали извори (РСД):	50.000,00	
МЕРА 1.1	Повећање информисаности и укључивање родитеља ромске деце у спречавање осипања из образовног система.			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:			НЕ	

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
1.1.1	Организовање информативних састанака са родитељима ромске деце предшколског и школског узраста о значају образовања	ПУ	МЈ,ОШ ,РОЦД	2019-2021	45.000 15.000 у 2019 15.000 у 2020 15.000 у 2021	35.000 укупно, 5.000 у 2019. 15.000 у 2020. 15.000 у 2021.	ОП у 2019. 10.000,00	Број одржаних састанака Број штампаног и подељеног материјала
1.1.2	Информисање ПУ и ОШ о важности укључивања родитеља ромске деце у тела и органе који доносе одлуке	ЛКТ	ОШ, ПУ, МЈ	2019		/	/	Број достављених обавештења
МЕРА 1.2	Стварање бољих услова за школовање ромске деце и одраслих			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:			НЕ	
1.2.1	Обезбеђивање економских цена за упис у ППП, за ромску децу узраста од 3 -5,5 година	ЛС	Координатор за ромска питања, ПУ, педагошки асистент	2019-2021	60.000 20.000 у 2019 20.000 у 2020 20.000 у 2021	60.000 укупно, 20.000 у 2019 20.000 у 2020 20.000 у 2021		Број ромске деце узраста од 3-5,5 година, уписаних по економским ценама у

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
								ППП
1.2.2	Организовање целодневног допунског образовног програма за ромску децу	Педагошк и асистент	ПУ,ОШ РОЦД, Јавна библиотека	2019-2021	240.000 80.000 у 2019 80.000 у 2020 80.000 у 2021	240.000 укупно 80.000 у 2019 80.000 у 2020 80.000 у 2021		Број деце обухваћене програмом
1.2.3	Едукативне радионице за ромске ђаке о значају наставка школовања после завршене основне школе, са посебним освртом на Ромкиње	ОШ	Координато р за ромска питања, МЈ, Средње школе, РОЦД	2019-2021	60.000 20.000 у 2019 20.000 у 2020 20.000 у 2021	40.000 укупно, 20.000 у 2020., 20.000 у 2021.	ОП у 2019. 20.000,00	Број одржаних радионица за ђаке у школама Број подељеног информативн ог материла
1.2.4	Организовање информативних састанака са родитељима ромске деце о значају наставка школовања	ОШ	Координато р за ромска питања, МЈ, Средње школе, РОЦД	2019-2021	40.000 укупно 20.000 у 2019 10.000 у 2020 10.000 у 2021	20.000 укупно 10.000 у 2020 10.000 у 2021	ОП у 2019. 20.000,00	Број одржаних радионица Број учесника

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
	после завршене основне школе са посебним освртом на Ромкиње							
1.2.5	Обезбеђивање обука васпитачког и наставног кадра за процес инклузије деце из социјално угрожених породица у образовање	ЛС	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Ниш, ПУ, ОШ, СШ Педагошки асистент, РОЦД,	2019-2020	100.000 50.000 у 2019 50.000 у 2020	100.000 50.000 у 2019 50.000 у 2020		Број организованих обука за школски кадар
ПОСЕБАН ЦИЉ 2:	Подстицање укључивања радно способних Рома и Ромкиња на формално тржиште рада као и веће запошљавање и samozapošljavanje			Укупно за посебан циљ 2 (РСД):		7.130.000,00	Буџет ЈЛС (РСД):	3.580.000,00
							Остали извори (РСД):	3.550.000,00
МЕРА 2.1	Повећање учешћа радно способних Рома и Ромкиња који користе услуге НСЗ.			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:			НЕ	
2.1.1	Информисање Рома и Ромкиња о предностима	МЈ	НСЗ, РОЦД, Координатор за ромска	2019 - 2021	20.000 укупно	10.000 укупно	ОП у 2019.	Број подељеног информативн

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
	укључивања на евиденцију НСЗ		питања		10.000 у 2019. 5.000 у 2020. 5.000 у 2021	5.000 у 2020. 5.000 у 2021	10.000	ог материјала.
2.1.2	Суфинансирање ангажовања Рома и Ромкиња кроз јавне радове уз информисање институција, ЈП, послодаваца о могућностима	ЈС	НСЗ, РОЦД,	2019 - 2021	6.000.000 2.000.000 у 2019 2.000.000 у 2020 2.000.000 у 2021	3.000.000 1.000.000 у 2019 1.000.000 у 2020 1.000.000 у 2021	3.000.000 НСЗ 1.000.000 у 2019 1.000.000 у 2020 1.000.000 у 2021	Број Рома и Ромкиња укључених у јавне радове
МЕРА 2.2	Унапређење вештина и радног искуства Рома и Ромкиња за већи степен запошљености.			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:		НЕ		
2.2.1	Набавка школског прибора за социјално угрожене Роме и Ромкиње који су укључени у образовање одраслих- друга шанса	ЈС	МЈ,НСЗ - филијала Дољевац РОЦД	2019-2021	60.000 20.000 у 2019 20.000 у 2020 20.000 у 2021	60.000 укупно 20.000 у 2019 20.000 у 2020 20.000 у 2021		Број Рома и Ромкиња којима је купљен школски прибор.

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
2.2.2	Организовање волонтерских и плаћених стручних пракси	НСЗ	НСЗ филијала Дољевац РОЦД	2019-2021	450.000 150.000 у 2019 150.000 у 2020 150.000 у 2021	450.000,00 150.000 у 2019 150.000 у 2020 150.000 у 2021		Број Рома и Ромкиња укључених у програме
МЕРА 2.3	Подстицај предузетништва, самозапошљавања и пољопривредне производње код ромске популације.			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:		НЕ		
2.3.1	Организовање обука, о задругарству, социјалном ,женском и омладинском предузетништву	РОЦД „Ромски центар“	ЛС, МЈ, донатори, надлежно министарство	2019-2021	600.000 укупно 200.000 у 2019. 200.000 у 2020. 200.000 у 2021	60.000 20.000 у 2019. 20.000 у 2020. 20.000 у 2021	Укупно 540.000	Број одржаних обука
ПОСЕБАН ЦИЉ 3:	Унапређење услова живљења у ромским насељима			Укупно за посебан циљ 3 (РСД):		Буџет ЈЛС (РСД):		4.960.000,00
						Остали извори		2.300.000,00

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
							(РСД):	
МЕРА 3.1	Информисање ромског становништва о поступку насељима озакоњења бесправно изграђених објеката.			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:			НЕ	
3.1.1	Измена и допуна Просторног плана општине Дољевац	ЈЛС – одељење урбанизма	Министарство грађевине, донатори	2019 - 2020	5.000.000,00 једнократно	2.800.000,00	Министарство о инфраструктуре 2.200.000,00	Усвојена измена и допуна Просторног плана општине Дољевац
3.1.2	Организовање информативних кампања о поступку озакоњења бесправно изграђених објеката	МЈ	ЈЛС – одељење за урбанизам и имовинско правне односе, РОЦД,	2019 - 2021	60.000 20.000 у 2019 20.000 у 2020 20.000 у 2021	60.000 20.000 у 2019 20.000 у 2020 20.000 у 2021		Број подељеног информативног материјала Број одржаних информативних радионица
МЕРА 3.2	Унапређење комуналне инфраструктуре у ромским насељима и стварање услова за социјални смештај стамбено угрожених ромских породица			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:			НЕ	
3.2.1	Прикупљање података о	ЈЛС - одељење урбанизма,	ЈКП, МЈ	2019	100.000 једнократно		ОП 2019. 100.000	Урађен Извештај о стању инфраструктуре

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
	стању инфраструктуре у ромским насељима	инспекциј ске послове и ванпривр едне делатност и						ре у ромским насељима
3.2.2	Омогућавање ромским домаћинствима прикључак на водоводну и канализациону мрежу на територији општине Дољевац по субвенциони- саним ценама	ЈЛС	ЈП за водоснабде вање Брестовац – Бојник – ЦЗСР, донатори	2019 - 2021	2.100.000 укупно 700.000 у 2019. 700.000 у 2020. 700.000 у 2021.	2.100.000 укупно 700.000 у 2019. 700.000 у 2020. 700.000 у 2021.		Донешен Правилник о субвенциони саним ценама за прикључак на водоводну мрежу социјално угроженим породицама Број прикључака на вододну мрежу у општини Дољевац
ПОСЕБА Н ЦИЉ 4:	Унапређење здравствених услуга ромској популацији				Укупно за посебан циљ 4 (РСД):	910.000,00	Буџет ЈЛС (РСД):	680.000,00
							Остали извори (РСД):	230.000,00

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
МЕРА 4.1	Побољшање превентивне здравствене заштите ромског становништва.			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:		НЕ		
4.1.1	Информисање ромског становништва о превентивној здравственој заштити	МТ	ДЗ	2019 - 2021	180.000 укупно 60.000 у 2019. 60.000 у 2020. 60.000 у 2021.	180.000 укупно 60.000 у 2019. 60.000 у 2020. 60.000 у 2021.		Број организованих информативних радионица о значају превентивног здравља Број штампаног информативног материјала
4.1.2	Организовање систематских прегледа за здравствено – социјално најугроженије становнике у ромским насељима	ДЗ	Здравствена медијаторка ,Координатор за ромска питања	2019 - 2020	210.000 укупно 70.000 у 2019. 70.000 у 2020. 70.000 у 2021.	210.000 укупно 70.000 у 2019. 70.000 у 2020. 70.000 у 2021.		Број организованих систематских прегледа у ромским насељима (300 особа прегледано) Извештај ДЗ о здравственом стању прегледаних

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
								грађана у ромским насељима
МЕРА 4.2		Повећање информисаности о репродуктивном здрављу Ромкиња и повећање обухвата ромске деце имунизацијом.		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:		НЕ		
4.2.1	Организовање предавања о репродуктивном здрављу и малолетничким трудноћама	ДЗ	МЈ, РОЦД,ОШ и средње школе	2019-2021	90.000 укупно 30.000 у 2019. 30.000 у 2020. 30.000 у 2021.	60.000 укупно 30.000 у 2020. 30.000 у 2021.	ОП 2019 30.000,00	Број организованих предавања Број подељеног штампаног материјала
4.2.2	Редовне кампање о имунизацији деце у ромским насељима	Здравстве на медијаторка	МЈ, ,РОЦД	2019 - 2021	30.000 укупно 10.000 у 2019. 10.000 у 2020. 10.000 у 2021.	30.000 10.000 у 2019. 10.000 у 2020. 10.000 у 2021.		Број подељеног информативног материјала
МЕРА 4.3		Унапређивање епидемиолошких и хигијенских услова у подстандардним ромским насељима		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:		НЕ		

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
4.3.1	Организовање акција за подизање нивоа санитарно – хигијенских услова у у ромским насељима	ЛС - одељење урбанизма, инспекцијске послове и ванпривредне делатности	Институт за јавно здравље Ниш, ДЗ, РОЦД, МЈ	2019 - 2021	400.000 укупно 200.000 у 2019. 100.000 у 2020. 100.000 у 2021.	200.000 укупно 100.000 у 2020. 100.000 у 2021.	ОП у 2019 200.000	Број организованих дератизација Број организованих дезинсекција
ПОСЕБАН ЦИЉ 5:		Повећање доступности програмима и услугама социјалне заштите, превенције, помоћи и заштите од насиља уз интензивирање укључености Рома и Ромкиња у заједницу уз очување њиховог културног идентитета		Укупно за посебан циљ 5 (РСД):	2.331.000,00	Буџет ЈЛС (РСД):	975.000,00	
						Остали извори (РСД):	1.356.000,00	
МЕРА 5.1		Израда социјалне карте ромске заједнице		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:		НЕ		
5.1.1	Прикупљање	МТ	ЛКТ	2019	Једнократно			% ромских

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
	података образовању, запошљавању, здрављу, становању, социјалној заштити и култури ромске заједнице, за потребе израде социјалне карте ромске заједнице.				400.000	400.000 у 2019. Једнократно		породица обухваћених социјалном картом
МЕРА 5.2	Социјализација ромске популације кроз едукацију о правима деце и жена			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:		НЕ		
5.2.1	Организовање радионица о спречавању насиља у породици и партнерским односима	ЦЗСР	МЈ, РОЦД	2019 - 2021	86.000 укупно 56.000 у 2019. 15.000 у 2020. 15.000 у 2021.	30.000 укупно 15.000 у 2020. 15.000 у 2021.	ОП у 2019. 56.000	Број организова них радион- ица
5.2.2	Организовање радионица на тему превенције и смањења малолетничких бракова и јачање положаја	ЦЗСР	МЈ, РОЦД	2019-2021	195.000 укупно 65.000 у 2019. 65.000 у 2020. 65.000 у 2021.	45.000 укупно 15.000 у 2019. 15.000 у 2020. 15.000 у 2021.	150.000 укупно 50.000 у 2019. 50.000 у 2020. 50.000 у	Број организовани х радионица Број штампаног информативн ог материјала

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
	Ромкиња у заједници						2021. Мин. за рад борачка и социјална питања, Донатори	
5.2.3	Организовање бесплатних једнодневних екскурзија за децу из социјално угрожених породица	ЦК	ЛС, ЦЗСР, Координатор за ромска питања, РОЦД,	2019-2021	1.000.000 укупно 300.000 у 2019 350.000 у 2020 350.000 у 2021	150.000 укупно 50.000 у 2019 50.000 у 2020 50.000 у 2021	850.000 Црвени крст Србије Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Донатори	Број деце из социјално угрожених породица на једнодневним бесплатним екскурзијама
5.2.4	Организовање радионица о правима детета	ЦЗСР	МЈ, РОЦД, ЦК, ПУ, ОШ	2019 - 2021	60.000 укупно 20.000 у 2019. 20.000 у 2020. 20.000 у 2021.	60.000 укупно 20.000 у 2019. 20.000 у 2020. 20.000 у 2021.		Број организованих радионица у ПУ и ОШ
МЕРА 5.3	Очување традиције, културе и обичаја рома			Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера:		НЕ		
5.3.1	Организовање трибина на тему	НВО	Јавна библиотека,	2019 - 2021	300.000 укупно	150.000 укупно 50.000 у 2019.	150.000 укупно	Број одржаних

Број	Пројекат/ активност	Носилац	Партнери	Временск и оквир	Укупна вредност и вредност по годинама (РСД)	Из буџета ЈЛС (РСД)	Други извори и вредности по изворима (РСД)	Индикатори
	културе и традиције Рома		Координато р за ромска питања, донатори, Министаре тво културе		100.000 у 2019. 100.000 у 2020. 100.000 у 2021.	50.000 у 2020. 50.000 у 2021.	ОП у 2019. 50.000 50.000 у 2020. 50.000 у 2021.	трибина
5.3.2	Организовање ромског КУД	Координа тор за ромска питања	ЛС - Јавна библиотека Дољевац	2019 - 2021	290.000 150.000 у 2019. 70.000 у 2020. 70.000 у 2021.	140.000 укупно 70.000 у 2020. 70.000 у 2021.	ОП у 2019. 150.000	Формирано КУД Рома Број купљених ношњи за наступе

6 ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Изработом и усвајањем Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Дољевац за период 2019-2021. година стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских ресурса из буџета локалне самоуправе у годинама реализације локалног акционог плана.

Акциони план садржи и процену трошкова активности предвиђених предметним планом, а неопходно је вршити и адекватно планирање дефинисаних расхода по мерама и активности у конкретним програмима буџета, ради остваривања циљева програмског буџетирања у локалној самоуправи.

Један од битних фактора у постављању релације између активности, рокова и извора финансирања, била је и динамика планирања и спровођења програмских активности/пројеката финансираних из буџета, односно донаторских средстава.

У првој години (2019. година) спровођења активности предвиђају се средства из буџета општине Дољевац у следећим износима:

Табела: Средства из буџета Општине за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Дољевцу у 2019. години.

Ред.бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета општине Дољевац у 2019. години
1.	1.1.1	Организовање информативних састанака са родитељима ромске деце предшколског и школског узраста о значају образовања.	5.000,00
2.	1.2.1	Обезбеђивање економских цена за упис у ППП, за ромску децу узраста од 3 -5,5 година.	20.000,00
3.	1.2.2	Организовање целодневног допунског образовног програма за ромску децу.	80.000,00
4.	1.2.5	Обезбеђивање обука васпитачког и наставног кадра за процес инклузије деце из социјално угрожених породица у образовање.	50.000,00
5.	2.1.2	Запошљавање Рома и Ромкиња кроз јавне радове.	1.000.000,00
6.	2.2.1	Набавка школског прибора за социјално угрожене Роме и Ромкиње који су укључени у образовање одраслих- друга шанса.	20.000,00

7.	2.2.2	Организовање волонтерских и плаћених стручних пракси.	150.000,00
8.	2.3.1	Организовање обука, о задругарству, социјалном ,женском и омладинском предузетништву.	20.000,00
9.	3.1.1	Измена и допуна Просторног плана општине Дољевац.	2.800.000,00
10.	3.1.2	Организовање информативних кампања о поступку озакоњењабесправно изграђених објеката.	20.000,00
11.	3.2.2	Омогућавање ромским домаћинствима прикључак на водоводну и канализациону мрежу на територији општине Дољевац по субвенционисаним ценама (повећање броја постојећих прикључака)	700.000,00
12.	4.1.1	Информисање ромског становништва о превентивној здравственој заштити.	60.000,00
13.	4.1.2	Организовање систематских прегледа за здравствено–социјално најугроженије становнике у ромским насељима	70.000,00
14.	4.2.2	Редовне кампање о имунизацији деце у ромским насељима.	10.000,00
15.	5.1.1	Прикупљање података образовању, запошљавању, здрављу, становању, социјалној заштити и култури ромске заједнице, за потребе израде социјалне карте ромске заједнице.	400.000,00
16.	5.2.2	Организовање радионица на тему превенције и смањења малолетничких бракова и јачање положаја Ромкиња у заједници.	15.000,00
17.	5.2.3	Организовање бесплатних једнодневних екскурзија за децу из социјално угроженихпородица.	50.000,00
18.	5.2.4	Организовање радионица о правима детета.	20.000,00
19.	5.3.1	Орагнизовање трибина на тему културе и традиције Рома.	50.000,00
		Укупно РСД:	5.540.000,00

Финансирање предвиђених мера, по предложеним активностима у оквиру појединих посебних циљева из ЈАП-а, потребно је буџетирати путем одлуке о буџету Општине у

периоду спровођења акционог плана, дакле у периоду од 2019-2021. У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење појединих мера потребно је планирати **као програмску активност** (текућа и континуирана делатност корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе достизању циљева програма), односно **као пројекат** (временски ограничен пословни подухват корисника буџета са јасно дефинисаним исходом, односно променом која се жели постићи, потребним ресурсима и управљачком структуром). Када се посматрају поједине области којима се ЈАП бави, поједине мере и активности по посебним циљевима припадају различитим програмима локалног буџета, што је у наставку и приказано:

1. **Циљ 1: Обезбедити потпун обухват ромске деце образовним системом и континуитетом у школовању, уз потпуну примену афирмативних мера у образовању.** Према предложеним мерама из акционог плана, потребно је предвидети буџетска средства за финансирање допунског образовног програма, информисање и подизање свести ромске популације за укључивање деце у образовни систем, мере материјалне и финансијске помоћи деци и младима. Пошто су активности претежно едукативног карактера могуће их је финансирати кроз програм 15, али и кроз програм 11 – Социјална заштита за оне активности које имају карактер социјалних давања.
2. **Циљ 2: Подстицање укључивања радно способних Рома и Ромкиња на формално тржиште рада као и веће запошљавање и samozapoшљавање.** Спровођење постављеног посебног циља кроз смањење незапослености Рома потребно је спроводити у сарадњи са Националном службом за запошљавање кроз закључивање посебних споразума са НСЗ. Такође, неопходно је посебну пажњу посветити осталим изворима финансирања (ван оквира 01 – Приходи из буџета, тј. локалног буџета) и аплицирати на конкурсима путем којих би се спроводиле активности предвиђене у области запошљавања, са посебним фокусом на ромску националну мањину. Буџетирање средстава за предложене мере и активности могуће је реализовати и у оквиру програма 3 – Локални економски развој, преко програмских активности 1501-0002 – мере активне политике запошљавања, односно преко 1501-0003 – подстицаји за развој предузетништва (у случајевима одобравања субвенција послодавцима) или чак програма 5 - Пољопривреда и рурални развој.
3. **Циљ 3: Унапређење услова живљења у ромским насељима.** Активности које се везују за овај посебан циљ треба да буду буџетиране у оквиру више програма. Један део се може буџетирати кроз програм 1 - Становање, урбанизам и просторно планирање, програмска активност 1101-0001 - Просторно и урбанистичко планирање, програм 2 – Комуналне делатности, као и програм 15 – Опште услуге локалне самоуправе. Већина предвиђених активности је пројектног типа, па је такође, неопходно посебну пажњу посветити осталим изворима финансирања (ван оквира 01 – Приходи из буџета, тј. локалног буџета) и аплицирати на разним конкурсима.
4. **Циљ 4: Унапређење здравствених услуга ромској популацији.** Ради реализације предвиђених активности у области здравља потребно је буџетирати средства за превентивне прегледе, предавања и едукативне активности преко здравствене установе у Дољевцу и то у оквиру програма 12, програмске активности 1801-0003

(спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље) преко економске класификације 464.

Циљ 5: Повећање доступности програмима и услугама социјалне заштите, превенције, помоћи и заштите од насиља уз интезивирање укључености Рома и Ромкиња у заједницу уз очување њиховог културног идентитета. Део предложених мера и активности је потребно предвидети у програму 11, а део у програму 15 – Опште услуге локалне самоуправе, пошто се углавном ради о активностима едукативног карактера.

За реализацију активности предвиђених Оперативним планом за Мобилни тим за инклузију Рома и Ромкиња средства се обезбеђују по принципу суфинансирања из средстава буџета општине и СКГО (донација ЕУ) у пропорционалном износу. Извори средстава за реализацију активности оперативног плана за Мобилни тим за инклузију Рома и Ромкиња представљени су у ЛАП-у, и планирани у одељку број 5 овог документа, у колони „Из буџета ЈЛС (РСД)“ и „Други износи и вредности по изворима“. Тако представљени износи средстава за финансирање планираних активности Оперативног плана за Мобилни тим за инклузију Рома и Ромкиња приказују укупан износ потребних ресурса по принципу суфинансирања, те садрже и средства из буџетских извора општине Дољевац и средстава подршке СКГО.

У временском периоду реализације Оперативног плана Мобилног тима за инклузију Рома (март 2019 - март 2020. године) и спровођења активности предвиђених у њему, средства из буџета општине Дољевац са суфинансирањем из средстава ЕУ реализују се у следећим износима:

Табела: Средства за спровођење активности из Оперативног плана за 2019. годину

Ред.бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из оперативног плана за 2019. годину
1.	1.1.1	Организовање информативних састанака са родитељима ромске деце предшколског и школског узраста о значају образовања.	10.000,00
2.	1.2.3	Едукативне радионице за ромске ђаке о значају наставка школовања после завршене основне школе, са посебним освртом на Ромкиње.	20.000,00
3.	1.2.4	Организовање информативних састанака са родитељима ромске деце о значају наставка школовања после завршене основне школе са посебним освртом на Ромкиње.	20.000,00
4.	2.1.1	Информисање Рома и Ромкиња о предностима укључивања на евиденцију НСЗ.	10.000,00
5.	3.2.1	Прикупљање података о стању инфраструктуре у ромским насељима.	100.000,00

6.	4.2.1	Организовање предавања о репродуктивном здрављу и малолетничким трудноћама.	30.000,00
7.	4.3.1	Организовање акција за подизање нивоа санитарно-хигијенских услова у ромским насељима.	200.000,00
8.	5.2.1	Организовање радионица о спречавању насиља у породици и партнерским односима.	56.000,00
9.	5.3.1	Организовање трибина на тему културе и традиције Рома.	50.000,00
10.	5.3.2	Организовање ромског КУД.	150.000,00
Укупно:			646.000,00

У случају одређених мера и активности, имајући у виду период од три године реализације ЛАП-а, руководило се могућностима аплицирања за донаторска средства. У складу са тим, примењен је приступ да је свуда где су препознате потребе за донаторским средствима назначено (су)финансирање из донаторских средстава (као могућност аплицирања по објављеним конкурсима). Ове пројекте чине две групе. У једну групу спадају пројекти за које постоји велика вероватноћа или извесност за финансирање од стране донатора и који се налазе у Акционом плану у Одељку 5, јер су такви или слични конкурси већ постојали. У другу групу пројеката, спадају пројекти које су чланови радних група за израду ЛАП-а идентификовали као значајне и неопходне за побољшање услова живота Рома и Ромкиња, али за које обезбеђивање донаторских средстава није извесно у овом тренутку. Због тога се ови пројекти не налазе у Акционом плану, већ се издвајају у табели у наставку. С обзиром на то да су предложени од стране припадника радних група могу се сматрати интегралним делом ЛАП-а и убудуће предлагати донаторима по објављеним позивима.

Табела: Пројекти који се не налазе у Акционом плану, јер се њихово финансирање највећим делом очекује из донаторских средстава

Бр	Назив пројекта	Носилац	Време трајања	Укупна вредност (3 године)	Вредност из буџета	Донаторска средства
1.	Креирање посебних програма обуке и преквалификација за Роме и Ромкиње	ЛС	2019-2021	7.200.000	720.000	6.480.000
2.	Адаптација и изградња јавних објеката за потребе изградње јавних купатила и перионица веша у селима Малошишту, Мекишу,	ЈКП	2019-2021	3.000.000	300.000	2.700.000

	Дољевцу и Шајиновцу					
3.	Побољшање услова живота у ромским насељима куповином нових и реконструкцијом постојећих кућа социјално угроженим лицима и породицама	ЛС	2019 - 2021	5.000.000	300.000	4.700.000 Пројекат „Побољшање услова живота у ромским насељима,, ЕУ
Укупно :						13.880.000,00

Пошто није било могуће прецизно утврдити износе по годинама који ће се одредити из буџета услед непознавања услова конкурса, износи су дефинисани апроксимативно. Такође, идентификацију донаторских средстава по изворима и износима, односно наменама за које донатори одобравају средстава, као и динамику трајања сваког пројекта и процењене износе који би се могли односити на ромску популацију, није било могуће свуда прецизно проценити услед непознавања услова конкурса (имајући у виду да су пројекти углавном у оквиру много већих целина или намена које се односе не само на националне мањине, него рецимо на породицу или омладину или незапослене, односно одређене социјалне групе, без прављења разлике по националној припадности).

7 ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Успешно спровођење Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Дољевац, обезбедиће се јасном поделом надлежности у:

- 1) структури за управљање процесом примене ЛАП-а,
- 2) структури које су оперативне и примењују ЛАП.

1) Структура за управљање процесом примене ЛАП-а:

Након усвајања ЛАП-а од стране Скупштине општине Дољевац, Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња биће одговорно за управљање процесом реализације ЛАП-а, извештавање о постигнутим резултатима у свакој наведеној области за сваку буџетску годину као и завршни извештај по истеку периода за који се документ усваја. Потребне податке прикупљаће Одељење за урбанизам, инспекцијске послове и ванпривредне делатности и члан Општинског већа задужен за ресор социјалних питања, који ће формирати Тим за праћење реализације ЛАП-а (у даљем тексту Тим), који ће пратити реализацију активности из ЛАП-а и о томе извештавати ЛКТ.

Тим за извештавање и праћење реализације ЛАП-а је оперативно тело које је спона са свим релевантним социјалним партнерима и заинтересованим актерима у спровођењу планираних мера/активности/акција. Тим је задужен за прикупљање и обједињавање података потребних за праћење и извештавање наведених мера/активности/акција по областима, као и за припрему годишњег извештаја.

Структура за управљање процесом примене ЛАП-а има следеће задатке:

- одговара за вођење целокупног процеса примене ЛАП-а;
- именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације ЛАП-а;
- обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера/учесника у процесу унапређења положаја Рома у локалној заједници;
- одржава контакте са свим учесницима у реализацији ЛАП-а;
- управља процесом праћења (мониторинга) и вредновања (евалуација) успешности ЛАП-а;
- одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња доставља Годишњи извештај о спровођењу ЛАП-а Скупштини општине до 31.03. текуће године за претходну.

2) Оперативну структуру за примену ЈАП-а чиниће, осим чланова Тима, Мобилни тим и координатор за подршку инклузије Рома на територији Дољевац. Тим ће окупљати релевантне институције, организације и тимове или радне групе. Оне ће бити формиране у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу ЈАП-а. У складу са ЈАП-ом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке и одговорности:

- реализација ЈАП-а;
- непосредна комуникација са корисницима услуга које се обезбеђују ЈАП-ом;
- редовно достављање извештаја члановима Тима о свим активностима на спровођењу ЈАП-а;
- унапређење процеса примене ЈАП-а у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене ЈАП-а. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција. Годишње планове ће усвајати Скупштина општине Дољевац.

Праћење ће указати дали сте на правом путу ка испуњавању циљева предвиђених ЈАП-ом, одредиће дали треба правити стратешке промене или интервенисати уколико се одступи од плана.

За припрему „Годишњег извештаја“ биће одговоран члан општинског већа задужен за област социјалне заштите.

Годишњи извештај о спровођењу треба да пружи Скупштини и другим заинтересованим странама информације о оствареном напредку о спровођењу ЈАП-а.

Трогодишњи извештај о реализацији ЈАП-а за инклузију Рома ,припрема се на исти начин као и годишњи извештај. Скупштини општине поднеће се најкасније у року од 120 дана по истеку примене ЈАП-а за инклузију Рома.

Предлог обрасца који се може користити за припрему „Годишњег и трогодишњег извештаја“ дат је у Прилогу 1 овог документ , као прилог ЈАП-а за инклузију Рома.

Механизми праћења, вредновања успешности примене ЈАП-а и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани планом мониторинга и евалуације.

Табела: Базне и циљне вредности индикатора

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
ОПШТИ ЦИЉ:		Унапређени социјално – економски положај Рома и Ромкиња у општини Дољевац.							
Индикатор 1:	% Рома и Ромкиња који упишу средњу школу након завршене ОШ	Базна год.:	2018	Базна вредност:	39%	Извор верификације:	ПУ		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	50%				
Индикатор 2:	Број Рома и Ромкиња укључених у програм функционално основно образовање одраслих – друга шанса, НСЗ испоставе у Дољевцу	Базна год.:	2018	Базна вредност:	6	Извор верификације:	НСЗ		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	30		НСЗ		
Индикатор 3:	Број легализованих стамбених јединица у ромским насељима у односу наукупан број легализованих објеката у општини	Базна год.:	2018	Базна вредност:	10%	Извор верификације:	Одељење урбанизма		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	30%				
ПОСЕБАН ЦИЉ: 1.	1. Обезбедити потпун обухват деце и одраслих ромске националности образовним системом и континуитетом у школовању, уз потпуну примену афирмативних мера у образовању	Укупно за посебан циљ 1 (РСД):			Буџет ЈЛС (РСД):				
					Остали извори (РСД):				

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
Индикатор 1:	% Ромске деце обухваћено ППП	Базна год.:	2018	Базна вредност:	12,7%	Извор верификације:	Извештај ПУ		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	20%				
Индикатор 2:	% ромске деце узраста до 15 година која су завршила основну школу	Базна год.:	2018	Базна вредност:	92,4%	Извор верификације:	Извештај ОШ		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	100%				
Индикатор 3:	Број ромских ученика уписаних у средње школе	Базна год.:	2018	Базна вредност:	20	Извор верификације:	Извештај ОШ		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	35				
МЕРА 1.1 Повећање информисаности и укључивање родитеља ромске деце у спречавање осипања из образовног система.									
1.1.1	Организовање информативних, састанака са родитељима ромске деце предшколског и школског узраста о значају образовања	Повећана подршка ромској деци у редовном школовању	Број одржаних састанака Број подељеног информативног материјала на састанцима	2018	/	6 200	6 200	6 200	Извештај ПУ
1.1.2	Информисање ПУ и ОШ о важности укључивања родитеља ромске деце у тела и органе	Повећана информисаност родитеља ромске деце	Број достављених обавештења	2018	/	2			ИзвештајЛКТ

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
	који доносе одлуке								
МЕРА 1.2 Већа информисаност и укључивање родитеља ромске деце о значају образовања.									
1.2.1	Обезбеђивање економских цена за упис у ППП, за ромску децу узраста од 3 -5,5 година	Повећан обухват ромске деце узраста 3 -5,5 у ППП	Број ромске деце узраста од 3-5,5 година , уписаних по економским ценама у ПП	2018	16	20	25	25	Извештај ЛС – одељење за привреду и финансије
1.2.2	Организовање целодневног допунског школског програма за ромску децу	Обезбеђени услови за допунску наставу	Број деце обухваћено програмом	2018	/	75	75	75	Извештај педагошког асистента
1.2.3	Едукативне радионице за ромске ђаке о значају наставка школовања после завршене основне школе, са посебним освртом на Ромкиње	Повећана мотивисаност ромских ђака и већа подршка родитеља за даље школовање	Број организованих радионица за ђаке у школама	2018	/	6	6	6	Извештај ОШ
			Број штампаног	2018	/	300	300	300	Извештај ОШ

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори		Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
					Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
			информативног материјала							
1.2.4	Организовање информативних састанака са родитељима ромске деце о значају наставка школовања после завршене основне школе са посебним освртом на Ромкиње	Мотивација родитеља да подрже децу у школовању	Број одржаних радионица Број учесника		2018	/	10 100	10 100	10 100	Извештај ОШ
1.2.5	Обезбеђивање обука васпитачког и наставног кадра за процес инклузије деце из социјално угрожених породица у образовање	Обезбеђивање стручног кадра у школама за бољи приступ инклузији ромске деце у образовни систем	Број организованих обука за предшколски и школски кадар		2018	/	1	2	2	Извештај ЈС – одељења за урбанизам, инспекциске послове и ванпривредне делатности
ПОСЕБАН ЦИЉ: 2.		Подстицање укључивања радно способних Рома и Ромкиња на формално тржиште рада као и веће запошљавање и samozapošljavanje		Укупно за посебан циљ 2 (РСД):		Будет ЈЛС (РСД):				
						Остали извори (РСД):				
Индикатор 1:	Број пријављених радно способних Рома и Ромкиња на	Базна год.:	2018	Базна вредност:	111	Извор верификације	Извештај НСЗ Филијале у Дољевцу			
		Циљна год.:	2021	Циљна	300					

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
	евиденцији НСЗ Филијале у Дољевцу.			вредност:		:			
Индикатор 2:	Број Рома и Ромкиња који су прошли обуке у оквиру активне мере запошљавања НСЗ испостава Дољевац	Базна год.:	2018	Базна вредност:	5	Извор верификације:	Извештај НСЗ Филијале у Дољевцу		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	25			Извештај НСЗ Филијале у Дољевцу	
Индикатор 3:	Број ангажованих Рома и Ромкиња на јавним радовима	Базна год.:	2018	Базна вредност:	6	Извор верификације:	Извештај НСЗ Филијале у Дољевцу		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	30			Извештај НСЗ Филијале у Дољевцу	
МЕРА 2.1 Повећање учешћа радно способних Рома и Ромкиња који користе услуге НСЗ.									
2.1.1	Информисање Рома и ромкиња о предностима укључивања на евиденцију НСЗ	Унапређена информисаност Рома и Ромкиња о примени афирмативних мераи условима за запошљавање	Број одржаних информативних радионица	2018	/	6	6	6	Извештај МЈ
			Број подељеног информативног материјала	2018	/	500	300	300	Извештај МЈ
2.1.2	Суфинансирање ангажовања Рома и Ромкиња кроз јавне радове уз информисање институција, ЈП, послодаваца о могућностима	Повећан број Рома и Ромкиња ангажованих кроз јавне радове	Број Рома и Ромкиња укључених у јавне радове	2018	6	15	20	30	Извештај координатора за ромска питања
МЕРА 2.2 Унапређење вештина и радног искуства Рома и Ромкиња за већи степен запошљености									

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
2.2.1	Набавка школског прибора за социјално угрожене Рома и Ромкиње који су укључени у образовање одраслих- друга шанса	Обезбеђена додатна подршка социјално угроженим ромима за похађање школског програма за одрасле	Број Рома и Ромкиња којима је купљен школски прибор	2018	/	10	15	20	Извештај ЈС – одељење привреде и финансија
2.2.2	Организовање волонтеристичких и плаћених стручних пракси	Повећан број програма који помажу Ромима и Ромкињама за унапреде своју запошљивост	Број Рома и Ромкиња укључених у волонтеристичке и програме плаћене стручне праксе	2018	/	3			Извештај НСЗ Филијале у Дољевцу
МЕРА 2.3 Подстицај предузетништва и пољопривредне производње код ромске популације.									
2.3.1	Организовање обука о социјалном предузетништву, задругарству, органској производњи, женском и омладинском предузетништву	Повећана знања Рома и Ромкиња за могућности запошљавања и самозапошљавања кроз разне облике предузетништва	Број одржаних обука	2018	/	3	3	3	Извештај РОЦД

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
ПОСЕБАН ЦИЉ: 3.		Унапређење услова живљења у ромским насељима		Укупно за посебан циљ 3 (РСД):		Буџет ЈЛС (РСД):			
						Остали извори (РСД):			
Индикатор 1:	Број ромских насеља прикључених на водоводну мрежу	Базна год.:	2018	Базна вредност:	6	Извор верификације:	Извештај ЈКП		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	9				
Индикатор 2:	% покривености ромских насеља планским документима потребним за озакоњење стамбених јединица	Базна год.:	2018	Базна вредност:	90%	Извор верификације:	Извештај ЈЛС – одељење за урбанизам		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	100%				
Индикатор 3:	Број обезбеђених стамбених јединица за смештај социјално угрожених породица	Базна год.:	2018	Базна вредност:	0	Извор верификације:	Извештај ЈЛС – одељење за урбанизам		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	4				
МЕРА 3.1 Информисање ромског становништва о поступку озакоњења бесправно изграђених објеката.									
3.1.1	Измена и допуна Просторног плана општине Дољевац	Створање предуслова за поступак озакоњења стамбених јединица у ЈЛС	Усвојен измењен и допуњен ПП општине Дољевац	2018	/	1	/	/	Извештај ЈЛС – одељења за урбанизам
3.1.2	Организовање информативних кампања о	Унапређена информисаност Рома о решавању	Број подељеног информативног материјала	2018	/	500	500	500	Извештај МТ

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
	озакоњењу бесправно изграђених објеката	имовинско правних питања и озакоњењу стамбрених јединица	Број одржаних информативних радионица	2018	/	6	6	6	Извештај МТ
МЕРА 3.2 Унапређење комуналне инфраструктуре у ромским насељима и стварање услова за социјални смештај стамбено угрожених ромских породица									
3.2.1	Прикупљање података о стању инфраструктуре у ромским насељима	Урађен извештај на основу прикупљених података и ажурирана база података „Инклузија Рома“ РЗЗС	Број породица обухваћених прикупљањем података	2018	/	1	/	/	Извештај ЈС – одељења за урбанизам, инспекцијске послове и ванпривредне делатности
3.2.2	Прикупљање података о стању инфраструктуре у ромским насељима	Повећање броја ромских породица прикључених на водоводну мрежу	Број прикључених домаћинстава на водоводну мрежу по субвенционисаним ценама	2018	/	10	20	20	ЈС – ЈП за водоснабдевање Брестовац - Бојник - Дољевац
ПОСЕБАН ЦИЉ: 4.		Унапређење здравствених услуга ромској популацији		Укупно за посебан циљ 4 (РСД):		Буџет ЈЛС (РСД):			
						Остали извори (РСД):			
Индикатор 1:	% Ромкиња обухваћених редовним	Базна год.:	2017	Базна вредност:	17%	Извор верификације	Извештај ДЗ – здравствене		
		Циљна год.:	2021	Циљна	40%				

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
	гинеколошким прегледима у односу на укупан број прегледаних жена систематским прегледима			вредност:		:			медијаторке
Индикатор 2:	% ромске деце која су примила све вакцине до прве године старости у односу на укупан број вакцинисане деце у општини	Базна год.:	2017	Базна вредност:	19%	Извор верификације:			Извештај здравствене медијаторке
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	50%				Извештај здравствене медијаторке
Индикатор 3:	% мајки и деце ромске популације обухваћених патронажним посетама	Базна год.:	2017	Базна вредност:	26,8%	Извор верификације:			Извештај здравствене медијаторке
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	45%				Извештај здравствене медијаторке
МЕРА 4.1 Побољшање превентивне здравствене заштите ромског становништва									
4.1.1	Информисање ромског становништва о превентивној здравственој заштити	Повећана свест о значају превентивне здравствене заштите код ромске популације	Број одржаних радионица	2018	/	3	3	3	Извештај МТ
			Број иштампаног информативног материјала	2018	/	500	500	500	Извештај МТ

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
4.1.2	Организовани систематских прегледа за здравствено – социјално најугроженије становнике у ромским насељима	Повећан број Рома обухваћених систематским прегледима	Број организованих систематских прегледа у ромским насељима	2018	/	2	2	2	Извештај ДЗ – здравствене медијаторке
			Број прегледаних особа	2018	/	100	100	100	
МЕРА 4.2 Повећање информисаности о репродуктивном здрављу Ромкиња и повећање обухвата ромске деце имунизацијом									
4.2.1	Организовање предавања о репродуктивном здрављу и малолетничким трудноћама	Континуирана едукација младих Ромкиња	Број предавања			6	6	6	Извештај ДЗ
			Број подељеног штапаног материјала	2018	/	350	350	350	Извештај МТ
4.2.2	Организовање акција за подизање нивоа санитарно – хигијенских услова у у ромским насељима	Повећан обухват ромске деце програмом имунизације	Број организованих кампања	2018	/	6	6	6	Извештај здравствене медијаторке
			Број подељеног информативног материјала	2018	/	500	500	500	Извештај МТ

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
МЕРА 4.3 Унапређени епидемиолошких и хигијенских услова у подстандардним ромским насељима.									
4.3.1	Организовање акција за подизање нивоа санитарно – хигијенских услова у у ромским насељима	Подигнут ниво хигијенско-санитарних услова у ромским насељима	Број организованих дератизација	2018	/	6	6	6	Извештај ЛС -одељење урбанизма, инспекцијске послове и ванпривредне делатности Извештај Института за здравље
			Број организованих годишњих дезинсекција	2018	/	1	1	1	
ПОСЕБАН ЦИЉ: 5.		Повећање доступности програмима и услугама социјалне заштите, превенције, помоћи и заштите од насиља уз интензивирање укључености Рома и Ромкиња у заједницу уз очување њиховог културног идентитета		Укупно за посебан циљ 5 (РСД):		Буџет ЈЛС (РСД):			
						Остали извори (РСД):			
Индикатор 1:	% ромских породица које користе подршку ЦЗСР у односу на укупан број корисника	Базна год.:	2018	Базна вредност:	25%	Извор верификације:	Извештај ЦЗСР		
		Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	15%				

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
Индикатор 2:	Број Рома и Ромкиња корисника једнократне новчане помоћи		Базна год.:	2018	Базна вредност:	500	Извор верификације:	Извештај	
			Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	400			
Индикатор 3:	Број ромске деце узраста од 0-18 година корисника једнократне новчане помоћи.		Базна год.:	2018	Базна вредност:	150	Извор верификације:		
			Циљна год.:	2021	Циљна вредност:	100			
МЕРА 5.1 Израда социјалне карте ромске заједнице									
5.1.1	Прикупљање података о образовању, запошљавању, здрављу, становању и социјале и културе ромске заједнице за потребе израде социјалне карте ромске заједнице.	Створени предуслови за свеобухватни приступ стању и потребама ромске заједнице	% ромских породица обухваћено социјалном картом	2018	/	98%			Извештај ЛС – одељење за урбанизам, инспекцијске послове и ванпривредну делатност
МЕРА 5.2 Социјализација ромске популације кроз едукацију о правима деце и жена									
5.2.1	Организовање радионица о	Подигнут ниво информисаности о	Број организованих	2018	/	3	3	3	Извештај ЦЗСР

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
	спречавању насиља у породици и партнерским односима	превенцији од насиља у породици и партнерским односима	радионица						
5.2.2	Организовање радионица на тему превенције и смањења малолетничких бракова и јачање положаја Ромкиња у заједници	Оснаживање младих Ромкиња у циљу побољшања њиховог статуса у породици и заједници	Број организованих радионица Број штампаног информативног материјала	2018	/	3	3	3	Извештај ЦЗСР
5.2.3	Организовање ваншколских активности за социјално укључење ромске деце и омладине из социјално угрожених породица у заједницу	Повећана и континуирана социјализација ромске деце од раног детињства	Број деце из социјално угрожених породица на једнодневним бесплатним екскурзијама	2018	/	80	80	80	Извештај ОШ
			Број 7 дневних организованих бесплатних летовања за ромску децу из социјално угрожених	2018	/	1	1	1	Извештај Црвено крста

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
			породица која редовно похађају школу						
5.2.4	Организовање радионица о правима детета	Подигнут ниво информисаности деце о њиховим правима	Број одржаних радионица	2018	/	10	10	10	Извештаји ЦЗСР
МЕРА 5.3 Очување традиције, културе и обичаја рома.									
5.3.1	Орагнизовање трибина на тему културе и традиције Рома	Развој културног идентитета ромске заједнице	Број организованих трибина	2018	/	2	3	3	Извештај РОЦД „Ромски центар“
5.3.2	Организовање ромског КУД	Очувана ромска фолклорна традиција	Формирано КУД Рома	2018	/	1			Извештај координатора за ромска питања
			Број купљених ношњи за наступе	2018	/	10			

Табела: Базне и циљне вредности индикатора за пројекте који се не налазе у Акционом плану, јер се њихово финансирање највећим делом очекује из донаторских средстава

ПОСЕБАН ЦИЉ 2:	Подстицање укључивања радно способних Рома и Ромкиња на формално тржиште рада као и веће запошљавање и самозапошљавање
МЕРА 2.2 Унапређење вештина и радног искуства Рома и Ромкиња за већи степен запошљености	

Број	Активност/пројекат	Очекивани циљ активности/пројекта	Индикатори	Базна година/ базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2019.	2020.	2021.	
2.2.1	Креирање посебних програма обуке и преквалификација за Роме и Ромкиње	Креиране обуке које су усклађене са потребама	Број креираних посебних програма	2018	1	2	2	3	Извештај ЛС
ПОСЕБАН ЦИЉ 3:		Унапређење услова живљења у ромским насељима							
МЕРА 3.2 Унапређење комуналне инфраструктуре у ромским насељима и стварање услова за социјални смештај стамбено угрожених ромских породица									
3.2.3	Адаптација јавних објеката за потребе изградња јавних купатила и перионица веша у селима Малошиште Мекиш и у Дољевцу	Подигнут ниво хигијенских услова за живот у ромским насељима	Број ромских насеља где су стављена у функцију јавна купатила и праонице веша	2018	/	1	2	/	ЛС – Извештај ЈКП

3.2.4	Адаптација јавних објеката за потребе изградња јавних купатила и перионица веша у селима Малошиште Мекиш и у Дољевцу	Повећан број ромских породица које имају обезбеђен смештај	Број породица корисника социјалног смештаја	2018	/	5	3	3	Извештај ЈС -

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 – *Решење о именованју Радне групе за израду ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња*

Прилог 2 – *Одлука о образовању Локалног координационог тела за социјално укључивање Рома и Ромкиња*